

**CRNA GORA
VLADA CRNE GORE
MINISTARSTVO UNUTRAŠNJIH POSLOVA**

**I Z V J E Š T A J
O STANJU SISTEMA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA
U CRNOJ GORI U 2016. GODINI**

Podgorica, marta 2017. godine

S A D R Ź A J:

1. Uvod.....	3
2. Normativne aktivnosti.....	3
3. Resursi sistema zaštite i spašavanja	3
3.1. Ljudski resursi.....	4
3.2. Materijalni resursi.....	4
4. Realizovane aktivnosti i izvršavanje zakona i drugih propisa.....	5
4.1. Stručno osposobljavanje i usavršavanje.....	5
4.2. Administrativni postupci.....	8
4.3. Ostale aktivnosti iz osnovne nadležnosti.....	9
4.4. Sprovođenje mjera zaštite i spašavanja.....	13
4.4.1. Zaštita i spašavanje od požara.....	13
4.4.2. Zaštita i spašavanje od poplava.....	14
4.4.3. Uništavanje neeksplozivnih ubojnih sredstava.....	15
5. Međunarodna saradnja.....	16
5.1. Proces pridruživanja Crne Gore Evropskoj uniji.....	16
5.2. Saradnja sa NATO-om.....	17
5.2.1. NATO EADRCC međunarodna terenska vježba upravljanja posljedicama vanrednih situacija „CRNA GORA 2016“.....	19
5.3. Sporazumi ..	22
5.3.1. Mehanizam za civilnu zaštitu Evropske unije	22
5.4. Programi, projekti i inicijative	23
5.4.1. Višekorisnički IPA FLOODS program koji se odnosi na prevenciju, pripremljenost i reagovanje u slučaju poplava u zemljama zapadnog Balkana i Turske.....	23
5.4.2. Projekat „Obrazovanje u oblasti vanrednih situacija“.....	24
5.4.3. Projekat „Adaptacija na klimatske promjene na zapadnom Balkanu“.....	25
5.4.4. IPA projekat „Prekogranična zaštita od požara“.....	25
5.4.5. Projekat „Jačanje kapaciteta za prvi odgovor u CBRN-u i regionalna saradnja zemalja jugoistočne Evrope, južnog Kavkaza, Moldavije i Ukrajine“.....	27
5.4.6. Projekat obuke i opremanja timova za spašavanje u slučaju poplava u jugoistočnoj Evropi – JERU projekat.....	29
5.4.7. IAEA projekat „Unapređenje nacionalnih kapaciteta za pripremu i odgovor u slučaju radijacionog udesa“.....	29
5.4.8. Smanjenje rizika od katastrofa i bezbjednost u zemljama članicama OEBS-a.....	30
5.4.9. Program obuke za treće zemlje.....	30
5.4.10. NEIFLEX projekat „Vježba spašavanja od poplava u sjevero-istočnom dijelu Italije“.....	30
5.4.11. Projekat BUFFER IT.....	31
5.4.12. Projekat SVAROG 2017.....	31
5.4.13. Projekat ADRIATIC 2018.....	31
5.4.14. DIRECT projekat.....	32
5.4.15. Inicijativa za pripremljenost i prevenciju katastrofa u jugoistočnoj Evropi (DPPI SEE).....	32

5.4.16. Treća konferencija nacionalne platforme za smanjenje rizika od katastrofa.....	35
5.5. Ostale aktivnosti na polju međunarodne saradnje.....	35
6. Koordinacija humanitarne pomoći	36
7. Budžet.....	36
8. Ocjena stanja, zadaci i prioriteti u 2017. godini.....	37
Prilozi.....	38

1. UVOD

Izvještaj o stanju sistema zaštite i spašavanja u 2016. godini predstavlja prikaz aktivnosti i rezultata sprovedenih i ostvarenih u okviru sistema zaštite i spašavanja građana, materijalnih i kulturnih dobara i životne sredine u Crnoj Gori u oblasti planiranja, pripremanja i sprovođenja zaštite i spašavanja.

Zaštita i spašavanje obuhvata skup mjera i radnji koje se preduzimaju u cilju otkrivanja, sprečavanja nastajanja, ublažavanja i otklanjanja posljedica od elementarnih nepogoda, tehničko-tehnoloških nesreća, kao i većih i drugih nesreća koje mogu ugroziti stanovništvo, materijalna dobra i životnu sredinu.

Sistem zaštite i spašavanja ostvaruje se organizovanim sprovođenjem mjera preventivnog, operativnog i sanacionog karaktera koje sprovode učesnici sistema zaštite i spašavanja.

2. NORMATIVNE AKTIVNOSTI

U oblasti zaštite i spašavanja dugoročne ključne aktivnosti usmjerene su na stalno normativno uređenje sistema zaštite i spašavanja, usklađivanje sa pravnom tekovinom EU, izradu razvojnih dokumenata, jačanje bilateralne i regionalne saradnje i dr.

U skladu sa Programom rada Vlade Crne Gore i godišnjim Programom rada Ministarstva unutrašnjih poslova, Direktorat za vanredne situacije pripremio je, a nadležni su organi donijeli sljedeće propise:

- ✚ Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti i spašavanju („Službeni list CG”, broj 54/16), i
- ✚ Zakon o potvrđivanju Protokola o eksplozivnim ostacima rata uz Konvenciju o zabrani ili ograničavanju upotrebe određenog konvencionalnog oružja s pretjeranim traumatskim učinkom ili djelovanjem bez obzira na cilj („Službeni list CG – međunarodni ugovori“, broj 4/16).

Takođe, Direktorat za vanredne situacije je izradio i sljedeća podzakonska akta:

- ✚ Predlog odluke o izmjeni Odluke o obrazovanju Koordinacionog tima za upravljanje u vanrednim situacijama;
- ✚ Pravilnik o proizvodnim i skladišnim objektima za eksplozivne materije;
- ✚ Pravilnik o obrascu uvjerenja i sadržaju i načinu vođenja evidencija o izdatim uvjerenjima o osposobljavanju i o usavršavanju u oblasti zaštite i spašavanja pripadnika jedinica civilne zaštite, specijalističkih jedinica i dobrovoljnih jedinica i
- ✚ Pravilnik o knjižici civilne zaštite.

3. RESURSI SISTEMA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA

Veoma važnu komponentu sistema zaštite i spašavanja predstavljaju ljudski i materijalni resursi. Oni su od posebnog značaja za efikasnu zaštitu stanovništva, materijalnih i kulturnih dobara i životne sredine od nastupanja elementarnih nepogoda, tehničko-tehnoloških nesreća, kao i većih i drugih nesreća. U ovom dijelu izvještaja predstavimo ljudske i materijalne resurse sistema zaštite i spašavanja kojima su subjekti raspolagali u 2016. godini.

3.1. Ljudski resursi

U Direktoratu za vanredne situacije na kraju 2016. godine bilo je zaposleno 127 izvršilaca.

U svim opštinama na području Crne Gore formirane su službe zaštite i spašavanja, osim u novoformiranim opštinama Petnjica i Gusinje. U formiranim službama ima ukupno **645** zaposlenih, od kojih je njih **536** u operativnom dijelu i **48** u administrativnom dijelu u stalnom radnom odnosu, dok se **61** pripadnik angažuje na osnovu ugovora. Aktivnosti u pravcu formiranja službe zaštite i spašavanja u opštini Gusinje i Petnjica tokom 2016. godine nijesu završene, tako da se u 2017. godini očekuje njihovo definitivno formiranje.

Na osnovu člana 65 Zakona o zaštiti i spašavanju („Sl. list CG“, br. 13/07, 32/11), Ministarstvo unutrašnjih poslova zaključuje ugovor sa **specijalističkim jedinicama**. U ovom trenutku na snazi je ugovor koji je potpisan sa Gorskom službom spašavanja. Uspostavljena je puna saradnja sa Crvenim krstom Crne Gore i brojne su zajedničke aktivnosti na unapređenju sistema zaštite i spašavanja. Iako ugovori sa svim specijalističkim jedinicama nijesu potpisani, sa njima postoji kvalitetna saradnja, pa su pripadnici ovih jedinica po potrebi angažovani u akcijama zaštite i spašavanja u prethodnom periodu. Prije svega treba istaći saradnju i aktivnosti Gorske službe spašavanja koja se ogledala u nizu spasilačkih akcija, naročito u rejonu planinskog masiva Durmitora, Prokletija i Orijena, ali i sa Radio amaterima i Asocijacijom speleoloških društava, koja se ogledala u spasilačkim aktivnostima i učešćima na zajedničkim vježbama.

Kao dio sistema zaštite i spašavanja posebno treba istaći **dobrovoljna vatrogasna društva** koja djeluju sa dugom tradicijom u opštinama Tivat (Krtoli) i Kotor (Perast). U opštini Pljevlja formirano je dobrovoljno vatrogasno društvo NVU „Ljubišnja“. Takođe, pokrenuti su postupci za osnivanje dobrovoljnih vatrogasnih društava u Glavnom gradu Podgorici i opštini Nikšić, u mjestima Banjani i Trubjela.

Preduzetne jedinice, kao vrsta operativnih jedinica, veoma su važne zbog spremnosti da pruže prvi adekvatan odgovor na određenu vrstu hazarda (npr. požar), koji se može desiti u privrednom društvu, drugom pravnom licu ili kod preduzetnika. Preduzetne jedinice su organizovane u: Brodogradilištu Bijela, Aerodromima Crne Gore Podgorica i Tivat, Luci Bar, Kombinat aluminijuma Podgorica, Željezari Nikšić, Termoelektrani Pljevlja i d.o.o. „Monteput“ Podgorica.

Jedinica za gašenje požara iz vazduha (Avio-helikopterska jedinica) organizovana je kao posebna Direkcija u okviru Direktorata za vanredne situacije. U toku 2016. godine ukupan broj angažovanih službenika bio je 20 (dvadeset), od kojih je 14 (četnaest) u stalnom radnom odnosu, dok su 6 (šest) povremeno angažovani.

3.2. Materijalni resursi

Materijalno-tehničko opremanje svih subjekata zaštite i spašavanja uslov je za izgradnju efikasnog i integrisanog sistema zaštite i spašavanja. Takođe, stvaranje materijalnih rezervi neophodan je preduslov za uspostavljanje sistema zaštite i spašavanja koji će biti u stanju dugoročno da djeluje i u najvećoj mjeri odgovori na potencijalno događanje hazarda, a sve u cilju smanjenja uticaja elementarnih nepogoda i tehničko-tehnoloških nesreća, većih i drugih nesreća na život i zdravlje ljudi i na očuvanje materijalnih i kulturnih dobara i životne sredine.

Objekti u kojima su smještene službe zaštite i spašavanja u Podgorici, Baru, Budvi, Hercegu Novom, Cetinju, Bijelom Polju, Šavniku, Andrijevići, Žabljaku, Beranama i Mojkovcu u

značajnoj mjeri ispunjavaju neophodne uslove za smještaj pripadnika službi zaštite i spašavanja, za razliku od objekata službi zaštite i spašavanja u Rožajama, Kotoru, Danilovgradu, Ulcinju, Nikšiću, Pljevljima, Plavu, Tivtu, Kolašinu i Plužinama gdje to pitanje nije adekvatno riješeno.

Državni organi, organi opština, privredna društva, preduzetnici i druga pravna i fizička lica, koji pripremaju i sprovode aktivnosti preventivnog ili operativnog karaktera, u zavisnosti od finansijskih sredstava, vrše nabavku nove opreme za potrebe zaštite i spašavanja. Postojeća oprema i materijalno-tehnička sredstva u značajnoj mjeri su zastarjela i njihovo obnavljanje se ne vrši planski. U službama za zaštitu i spašavanje u Plavu, Šavniku, Andrijevići, Žabljaku, Mojkovcu, Danilovgradu, Kolašinu, Rožajama i Ulcinju nedostaje lična i kolektivna oprema za kvalitetan odgovor na pojedine hazarde (požare u zatvorenim prostorima, tehničke intervencije prilikom saobraćajnih udesa, poplave, zemljotres, HBRN itd.). Napominjemo da za odgovor na HBRN hazard službe zaštite i spašavanja nemaju adekvatnu ličnu i kolektivnu opremu, kao i adekvatne obuke radi odgovora na isti.

U opštinskim službama za zaštitu i spašavanje ima ukupno 176 vatrogasnih vozila, od kojih su 143 tehnički ispravna, dok je 33 neispravno.

Jedinica za gašenje požara iz vazduha (Direkcija-Avio-helikopterska jedinica) raspolaže sa tri helikoptera: „ABELL-412“, „ABELL-212“ i „ABELL-206“ i sa avionima za gašenje požara, od kojih je jedan avion tipa „Dromader“ (jedan je oštećen i nije vraćen u plovidbeno stanje), jedan „AT-802A Fire Boss“ i jedan „AT-802A“.

Sistem radio veza koji se upotrebljava u sistemu zaštite i spašavanja ne zadovoljava kriterijume za funkcionisanje operativnih jedinica za zaštitu i spašavanje, te će se u narednom periodu preduzeti aktivnosti u cilju trajnog rješavanja ovog pitanja.

4. REALIZOVANE AKTIVNOSTI I IZVRŠAVANJE ZAKONA I DRUGIH PROPISA

I tokom prethodne godine, ključne aktivnosti bile su usmjerene na normativno uređenje sistema, stručno osposobljavanje i usavršavanje pripadnika operativnih jedinica za zaštitu i spašavanje, sprovođenje mjera zaštite i spašavanja, organizaciju i izvođenje vježbi, realizaciju programa i projekata, jačanje bilateralne i regionalne saradnje, ispunjavanje obaveza koje proizilaze iz potpisanih međunarodnih ugovora, unapređenje saradnje sa nadležnim institucijama EU i NATO-a iz ove oblasti itd.

4.1. Stručno osposobljavanje i usavršavanje

Realizacijom Programa rada Ministarstva unutrašnjih poslova za 2016. godinu, a shodno Planu stručnog osposobljavanja i usavršavanja pripadnika operativnih jedinica za zaštitu i spašavanje za 2016. Godinu uspješno su realizovane sljedeće obuke:

- Osnovni kurs **PRUŽANJE PRVE POMOĆI U VANBOLNIČKIM USLOVIMA** na Policijskoj akademiji u Danilovgradu, u periodu od 4. do 6. maja 2016. godine i od 11. do 13. maja 2016. Godine. Kurs su završila ukupno 32 spasioca-vatrogasca iz svih službi zaštite i spašavanja, te su trenutno iz ove oblasti obučena ukupno 182 spasioca-vatrogasca što predstavlja 36.04% od ukupnog broja pripadnika službi za zaštitu i spašavanje.
- Specijalistički kurs **PRUŽANJE PRVE POMOĆI U VANBOLNIČKIM USLOVIMA-NAPREDNI NIVO** koji je planiran u cilju unapređenja znanja i vještina

za polaznike koji su pokazali najbolje rezultate iz ove oblasti na osnovnoj obuci. Kurs su uspješno završila 42 spasioca-vatrogasaca, što ukupno čini 51 spasilac-vatrogasac, tj. 10.1% od ukupnog broja pripadnika službi za zaštitu i spašavanje. Kurs je, takođe, održan na Policijskoj akademiji u Danilovgradu, u periodu od 30. novembra do 2. decembra 2016. godine i od 21. do 23. decembra 2016. godine.

✚ Kurs **SISTEM ZAŠTITE I SPAŠAVANJA** koji je planiran u cilju upoznavanja pripadnika operativnih jedinica sa Izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti i spašavanju. Kroz jednodnevnu interaktivnu radionicu, pripadnici svih službi zaštite i spašavanja (izuzev opština Kolašin i Rožaje), ukupno 49 spasilaca-vatrogasaca (9,7% od ukupnog broja pripadnika službi za zaštitu i spašavanje) upoznato je sa pojmom vanrednog stanja, planovima zaštite i spašavanja, pravima i obavezama učesnika sistema zaštite i spašavanja, obavezom stručnog osposobljavanja i usavršavanja, obavješćavanjem i uzbunjivanjem, rukovođenjem i koordiniranjem u zaštiti i spašavanju, civilnom zaštitom, fondom sredstava za zaštitu i spašavanje itd. Ovaj kurs je uspješno realizovan na Policijskoj akademiji u Danilovgradu, 7, 8. i 9. decembra 2016. godine.

✚ Specijalistička obuka operativnih jedinica za zaštitu i spašavanje **KURS ZA TRENERE** je realizovana po prvi put za pripadnike službi zaštite i spašavanja (instruktore) i predstavnike Direktorata za vanredne situacije, sa ciljem usvajanja metodologije izvođenja nastave zasnovane na savremenim pedagoško-andragoškim metodama, radi kvalitetnog prenošenja profesionalnih znanja i informacija polaznicima. Kurs je uspješno završilo 9 spasilaca-vatrogasaca, na Policijskoj akademiji u Danilovgradu u periodu od 28. marta do 22. aprila 2016. godine.

✚ Specijalistička obuka operativnih jedinica za zaštitu i spašavanje **OPASNE MATERIJE** je realizovana po prvi put za pripadnike službi zaštite i spašavanja sa ciljem usvajanja znanja iz oblasti opasnih materija i uslova pod kojima se vrši njihov prevoz, vrednovanja značaja mjera bezbjednosti posebno u slučaju prekida prevoza opasnih materija (saobraćajna nezgoda), kao i upoznavanja sa procedurama pri akcidentu s opasnim materijama. Jednodnevnu obuku na Policijskoj akademiji u Danilovgradu je uspješno završio ukupno 51 spasilac-vatrogasac, tj. 10,09% od ukupnog broja pripadnika službi za zaštitu i spašavanje i to 14, 15. i 16. decembra 2016. godine.

✚ Specijalistički kurs **TEHNIČKE INTERVENCIJE-RAD SA RAZVALNIM ALATOM** je planiran u cilju povećanja znanja i vještina spasilaca prilikom tehničkih intervencija i dobra je nadogradnja za polaznike koji su završili kurs „*Pružanje prve pomoći u vanbolničkim uslovima*“ (osnovni i napredni nivo). Ovaj kurs je prvenstveno planiran zbog toga što prilikom saobraćajnih udesa pored policijskih službenika, prvi na lice mjesta izlaze pripadnici službi zaštite i spašavanja, koji moraju imati potrebne vještine i znanja vezano za upotrebu razvalnog alata, kao i ukazivanje prve medicinske pomoći sve u cilju blagovremenog spašavanja ljudskih života. Kurs je uspješno završilo 47 (15+17+15) spasilaca-vatrogasaca što je ukupno do sada 123 spasioca – vatrogasca, tj. 24.35% od ukupnog broja pripadnika službi za zaštitu i spašavanje. Ovaj kurs je održan 14., 15. i 16. septembra 2016. godine na Policijskoj akademiji u Danilovgradu.

Glavni nedostatak u vezi sa stručnim osposobljavanjem i usavršavanjem pripadnika operativnih jedinica za zaštitu i spašavanje, kao i donosioca odluka na preduzetnom, lokalnom i državnom nivou odnosi se na nedostatak Nacionalnog trening centra u Crnoj Gori. Obučavanjem operativnih struktura lokalnog i državnog nivoa, Crna Gora ulaže u veću bezbjednost kako sopstvenih građana, tako i turista, jer će pored činjenice da je prepoznata kao turistička

destinacija, biti prepoznata i kao zemlja u kojoj je sistem odgovora na elementarne nepogode i tehničko-tehnološke nesreće blagovremen, kvalitetan, efikasan i usaglašen sa međunarodnim standardima. Shodno tome, neophodno je formirati Nacionalni trening centar u sastavu Ministarstva unutrašnjih poslova – Direktorata za vanredne situacije u kojem bi se pored lokalnih obučavale i sve državne operativne jedinice i službe koje bi svojim postojanjem i djelovanjem mogle biti uključene u segment odgovora na prirodne i druge nesreće, odnosno bile obučene po jedinstvenom planu i programu obuke usaglašenim sa standardima EU.

Nacionalni trening centar za zaštitu i spašavanje u okviru Ministarstva unutrašnjih poslova – Direktorata za vanredne situacije, po ugledu na zemlje Evropske unije i šire, bi služio za sprovođenje teorijskih i praktičnih obuka pripadnika operativnih jedinica (opštinske službe zaštite i spašavanja, specijalističke, preduzetne, dobrovoljne i druge jedinice koje se bave zaštitom i spašavanjem) u Crnoj Gori na državnom i lokalnom nivou, za sprovođenje međunarodnih obuka sa posebnim naglaskom na zemlje regiona koje nemaju trening centre za zaštitu i spašavanje (Albanija, Kosovo, Bosna i Hercegovina, Makedonija), ali i Mehanizma civilne zaštite Evropske unije čiji smo član.

Djelatnosti Nacionalnog trening centra odnosile bi se na organizovanje i sprovođenje:

- a) osnovnih obuka za pripadnike operativnih jedinica¹, privrednih subjekata i građana;
- b) specijalističkih obuka za pripadnike operativnih jedinica;
- c) obuka i štabnih vježbi za ostale učesnike sistema zaštite i spašavanja (Koordinacioni tim za zaštitu i spašavanje, Operativni štab za zaštitu i spašavanje, opštinski timovi za zaštitu i spašavanje);
- d) treninga i vježbi za pripadnike nacionalnih timova za zaštitu i spašavanje;
- e) obuka u cilju podizanja svijesti građanstva;
- f) aktivnosti testiranja i standardizovanja tehničke opreme operativnih jedinica zaštite i spašavanja i privrednih subjekata;
- g) lokalnih, nacionalnih i međunarodnih sastanaka i događaja iz oblasti zaštite i spašavanja;
- h) međunarodnih kurseva i projekata po pitanju zaštite i spašavanja itd.

Stručna osposobljavanja i usavršavanja za pripadnike operativnih jedinica za zaštitu i spašavanje realizovana su i u okviru Godišnjeg plana aktivnosti (Disaster Management Training Programme – DMTP) Inicijative za pripremljenost i prevenciju katastrofa u jugoistočnoj Evropi (DPPI SEE). Tokom 2016. godine, realizovano je sljedeće:

✚ **Obuka za traganje i spašavanje u divljini**, u periodu od 5. do 11. septembra 2016. godine, u Ohridu (R. Makedonija). Cilj obuke je bio da se unaprijede postojeća znanja i vještine vezano za traganje i spašavanje u divljini, kao i da omogući usavršavanje tehnika spašavanja i preživljavanja u divljini. Dugoročni cilj obuke je stvaranje regionalnih kapaciteta za traganje i spašavanje u divljini. Na obuci su učestvovala dva spasioaca iz Gorske službe spašavanja Crne Gore.

✚ **Obuka za spašavanje iz pećina**, u periodu od 17. do 24. septembra 2016. godine, u Trening centru u Roşia-u, oblast Bihor (Rumunija). Cilj obuke je bio da se unaprijede znanja i vještine rada sa konopcem, procedure u slučaju nesreća u pećinama, pregled žrtve, evakuacija i transportni sistemi, kao i testiraju razni manevri spašavanja. Na obuci su učestvovala dva speleologa iz Asocijacije speleoloških društava Crne Gore.

¹ Operativne jedinice za zaštitu i spašavanje su: opštinske službe zaštite i spašavanja, dobrovoljne jedinice, preduzetne jedinice, Avio-helikopterska jedinica, specijalističke jedinice i jedinice civilne zaštite.

- ✚ **III modul obuke za vatrogasce iz BiH, Crne Gore i Makedonije na temu “Operativno djelovanje u gašenju šumskih požara uz upotrebu helikoptera”,** u periodu od 24. do 28. oktobra 2016. godine u Zagrebu. Na obuci je učestvovalo 9 vatrogasaca iz Crne Gore, i to iz Podgorice (4), Cetinja (2), Danilovgrada (1) i Budve (2). Obuka je izvedena na Učilištu vatrogastva, zaštite i spašavanja u Zagrebu, u organizaciji Državne uprave za zaštitu i spašavanje Republike Hrvatske. Cilj obuke je bio unapređenje znanja, kao i sticanje novih vještina i tehnika za gašenje šumskih požara uz upotrebu helikoptera.

Stručno osposobljava i usavršavanje operativnih jedinica za zaštitu i spašavanje sprovodilo se i u okviru projekata o čemu će biti riječi u poglavlju 5.4. koje se odnosi na projekte.

4.2. Administrativni postupci

U oblasti upravnog rješavanja, **ukupno je bilo u radu 3300 predmeta, od čega su završena 3227 predmeta, a vraćeno na doradu 73 predmeta, zbog nekompletnosti dokumentacije.**

Od ukupnog broja završenih predmeta donešeno je:

- ✚ **1406 saglasnosti** (izdatih po osnovu: protivpožarnih saglasnosti na revidovanu tehničku dokumentaciju; za uvoz/izvoz naoružanja, vojne opreme i robe dvostruke namjene; elaborata za tehničku opremljenost objekata za smještaj osoblja i opreme; transporta otrovnih materija Agenciji za zaštitu životne sredine; višekratnog prevoza radioaktivnog materijala i izvora jonizujućeg zračenja);
- ✚ **274 mišljenja** (na nacrt urbanističko-tehničkih uslova; na lokacije za objekte sa zonama opasnosti);
- ✚ **1331 rješenje** (za transport naoružanja, vojne opreme i robe dvostruke namjene; za transport eksplozivnih materija pri izvozu, tranzitu i uvozu; za prevoz eksplozivnih materija u unutrašnjem transportu; za nabavku eksplozivnih materija; o ukidanju dozvole za vršenje djelatnosti miniranja; za izvođenje javnog vatrometa; za prevoz pirotehničkih sredstava; za stavljanje u promet eksplozivnih materija; izmjene rješenja za promet eksplozivnih materija; o priznavanju uvjerenja o osposobljenosti za bezbjednosti u prevozu opasnih materija);
- ✚ **12 dozvola** (za vršenje djelatnosti miniranja; izmjena dozvole za vršenje djelatnosti miniranja; za proizvodnju eksplozivnih materija na mjestu upotrebe; za vršenje specijalnog miniranja);
- ✚ **204 uvjerenja** (o polaganju ispita za vozača za prevoz opasnih materija i o polaganju ispita za vršenje poslova utovara i istovara opasnih materija).

Za potrebe izvođenja radova na izgradnji autoputa Bar-Boljari dionica Smokovac-Uvač-Mateševo, ukupno je odobreno za transport:

- ✚ 294.363 kg privrednog eksploziva (eksploziv za civilnu upotrebu);
- ✚ 45.150 m detonirajućeg štapina;
- ✚ 2.456 m sporogorećeg štapina;
- ✚ 1.228 komada usporivača;
- ✚ 1.463 komada kapisli;
- ✚ 33.461 komada elektro detonatora; i
- ✚ 80.847 komada neelektričnih detonatora.

4.3. Ostale aktivnosti iz osnovne nadležnosti

Tokom 2016. godine, Direktorata za vanredne situacije izdao je četiri saglasnosti na opštinske planove za zaštitu i spašavanje od požara za opštine Bijelo Polje, Gusinje, Šavnik i Rožaje, četiri saglasnosti na opštinske planove za zaštitu i spašavanje od zemljotresa za Herceg Novi, Berane, Rožaje i Žabljak i deset saglasnosti na preduzetne planove za zaštitu i spašavanje, od toga devet za zaštitu i spašavanje od požara i jednu za zaštitu i spašavanje od zemljotresa. Data je saglasnost i na Plan zaštite i spašavanja od požara za autoput Bar-Boljari, dionica Smokovac-Uvač-Mateševo po pribavljenom mišljenju od Glavnog grada Podgorice.

Poslove inspekcijaskog nadzora u okviru nadležnosti Direktorata za vanredne situacije Ministarstva unutrašnjih poslova vrše inspektori Direkcije za inspekcijaski nadzor u skladu sa zakonom kojim je uređen inspekcijaski nadzor i posebnim zakonima i propisima, a u skladu sa godišnjim planom i dinamikom rada. U toku 2016. godine, inspektori Direkcije za inspekcijaski nadzor izvršili su ukupno **534 inspekcijaska nadzora**, i to:

PODGORICA (za teritoriju opština: Podgorica, Cetinje, Kolašin i Danilovgrad)-----	103
NIKŠIĆ (za teritoriju opština: Nikšić, Plužine i Šavnik)-----	134
BIJELO POLJE (za teritoriju opština: Bijelo Polje i Mojkovac)-----	33
BERANE (za teritoriju opština: Berane, Rožaje, Andrijevica, Plav, Petnjica i Gusinje)-----	44
PLJEVLJA (za teritoriju opština: Pljevlja i Žabljak)-----	70
BAR (za teritoriju opština: Bar, Ulcinj i Budva)-----	83
HERCEG NOVI (za teritoriju opština: Herceg Novi, Kotor i Tivat)-----	67

U izvještajnom periodu izdato je ukupno **6** prekršajnih naloga, i to 3 protiv pravnog lica i 3 protiv odgovornog lica, na ukupan iznos od **1590** eura.

Operativno-komunikacioni centar 112 (OKC 112) Direktorata za vanredne situacije MUP-a tokom 2016. godine ukupno je primio 164 029 poziva, i od toga: OKC 112 Podgorica – 67 923, OKC 112 Bijelo Polje – 35 960 i OKC 112 Bar – 31541. Razlika u pozivima od 28605 su pozivi upućeni bez SIM kartice. **Od ukupnog broja poziva broj slučajeva je bio 7586, i to u OKC 112 Podgorica – 3713, OKC 112 Bijelo Polje – 953 i OKC 112 Bar – 2920.** Ovo su bili slučajevi gdje je bila potrebna određena intervencija nadležnih službi. Slučajevi su bili iz nadležnosti: Uprave policije – 5312, Zavoda za hitnu medicinsku pomoć – 1210, službi zaštite i spašavanja – 496 i Direktorata za vanredne situacije – 568. Statistički gledano po mjesecima u: januaru je primljeno 33573 poziva, februaru 24366, martu 23116, aprilu 9131, maju 8997, junu 10144, julu 11852, avgustu 11132, septembru 8621, oktobru 7935, novembru 7081 i u decembru 8081 poziv. **OKC 112 koordinirao je 29 akcija spašavanja na planinama u kojima je spašeno preko 70 lica.**

Neke od aktivnosti Direktorata za vanredne situacije MUP-a, koje su realizovane u 2016. godini, a koje treba izdvojiti su:

- **Po prvi put je obilježen 11. februar, Dan jedinstvenog evropskog broja za hitne situacije “112”.** Tim povodom održana su predavanja o značaju broja “112” u osnovnim školama u Baru i Bijelom Polju, dijeljeni su flajeri u tržnom centru “Delta” u Podgorici, gostovalo se na Javnom servisu RTCG i Televiziji Vijesti, gdje se govorilo o značaju ovog broja i dr.
- **Obilježen je 1. mart – Dan zaštite i spašavanja u Crnoj Gori i Međunarodni dan civilne zaštite,** svečanom akademijom u KIC-u „Budo Tomović“ u Podgorici na kojoj su dodijeljene nagrade i priznanja za posebne zasluge u razvoju sistema zaštite i spašavanja i iskazanu ličnu požrtvovanost u sprovođenju zaštite i spašavanja

stanovništva i materijalnih dobara pripadnicima sistema zaštite i spašavanja. Na svečanosti prisutni su imali priliku i da se upoznaju sa aktivnostima koje su u prethodnom periodu preduzimane na planu zaštite i spašavanja u Crnoj Gori, a predstavljen je i kratak film o Službi zaštite i spašavanja Glavnog grada.

✚ **Realizovana je obuka Opštinskog tima za zaštitu i spašavanje opštine Bar**, dana 12. aprila 2016. godine, sa ciljem unapređenja koordinacije aktivnosti nadležnih organa na lokalnom nivou u slučaju vanrednih situacija, kao i razmjene informacija i najboljih praksi kada je u pitanju prevencija, pripremljenost i reagovanje u slučaju dešavanja različitih vrsta hazarda. Akcenat obuke stavljen je na zakonodavni okvir u oblasti zaštite i spašavanja, dominantne rizike koji karakterišu državu i opštinu Bar sa posebnim osvrtom na rizik od zemljotresa, kao i na značaj saradnje i preventivnih aktivnosti svih subjekata zaštite i spašavanja radi smanjenja rizika od katastrofa. Posebno su istaknuta prava i obaveze opštine, službe zaštite i spašavanja i pripadnika službe zaštite i spašavanja, kao i uloga, zadaci i obaveze Opštinskog tima za zaštitu i spašavanje i ostalih subjekata sistema zaštite i spašavanja.

✚ **Redovno su se prikupljali podaci o opasnim materijama** (vrsti, količini, karakteristikama, skladišnim kapacitetima) od preduzeća, koja pri obavljanju svoje djelatnosti koriste opasne materije koje imaju toksična, oksidirajuća, eksplozivna, zapaljiva i samozapaljivanja svojstva, radi ažuriranja baze rizika. Ažurirani su podaci o benzinskim stanicama, a prikupljeni su podaci i o rizicima od požara otvorenog prostora.

✚ **Radionica za implementaciju SEVESO III direktive o kontroli opasnosti od velikih nesreća koje uključuju opasne materije (2012/18/EU) i implementacije Konvencije UN o prekograničnim efektima industrijskih udesa**, održana je od 7. do 9. juna 2016. godine, u Ministarstvu održivog razvoja i turizma, u okviru razvojne pomoći Slovenije i predstavlja podršku Slovenije nadležnim organima za usvajanje i implementaciju SEVESO III direktive. Učesnici radionice bili su predstavnici relevantnih crnogorskih institucija koji su u okviru svojih nadležnosti transponovali direktivu u pravni sistem Crne Gore: Ministarstva održivog razvoja i turizma, Ministarstva unutrašnjih poslova – Direktorata za vanredne situacije, kao i predstavnici Agencije za zaštitu životne sredine i ekološki inspektori. Na radionici je bilo riječi o uspostavljanju registra industrijskih postrojenja koja predstavljaju potencijalne rizike za velike nesreće i prekogranične uticaje i o institucionalnom i administrativnom okviru za spovođenje SEVESO III direktive. Naznačeno je da prvi korak u implementaciji Direktive predstavlja identifikacija SEVESO preduzeća nižeg i višeg reda, na osnovu količina opasnih materija po kategorijama koje posjeduju ta preduzeća. Poseban osvrt dat je na kontroli udesa i izradi obavještenja, planova (plan prevencije i plan zaštite od udesa) i izvještaja bezbjednosti. Zaključeno je da inspektori zaštite i spašavanja Direktorata za vanredne situacije prilikom pregleda nalože izradu opštinskih i preduzetnih planova za zaštitu i spašavanje i zajedno sa ekološkom inspekcijom naprave plan inspekcije na nacionalnom i lokalnom nivou (član 20 direktive SEVESO III). Inspeksijski nadzor treba da odgovara tipu preduzeća pri čemu ista dokazuju da preduzimaju sve odgovarajuće mjere u vezi sa svojim aktivnostima kako bi se spriječile velike nesreće. Takođe, predloženo je da kontakt tačke za sistem za obavješćavanje o industrijskim nesrećama (IAN sistem) budu iz

Ministarstva održivog razvoja i turizma i Ministarstva unutrašnjih poslova – Direktorata za vanredne situacije.

- ✚ Održano je niz sastanaka sa predstavnicima privrednih subjekata iz Crne Gore i regiona vezano za pojašnjenja pojedinih odredbi Zakona o eksplozivnim materijama, a u cilju njihovog eventualnog angažovanja na poslovima miniranja pri izgradnji dionice autoputa Bar-Boljare. Takođe, održani su sastanci i sa predstavnicima privrednih subjekata iz Crne Gore vezano za pojašnjenja pojedinih odredbi Zakona o eksplozivnim materijama i Zakona o prevozu opasnih materija.

- ✚ **Prikupljeni su izvještaji o primjeni mjera bezbjednosti u prevozu opasnih materija** u skladu sa članom 28 stav 2 Zakona o prevozu opasnih materija („Sl. list CG“, br. 31/14). Izvještaji su sačinjeni od strane imenovanih savjetnika za bezbjednosti za prevoz opasnih materija i urađeni su u skladu sa Pravilnikom o bližem sadržaju evidencija o osposobljavanju zaposlenih u vezi prevoza opasnih materija i godišnjeg izvještaja o primjeni mjera bezbjednosti u prevozu opasnih materija („Sl. list CG“, br. 2/15).

- ✚ U sklopu Programa obrazovanja, stručne obuke i specijalističkog usavršavanja službenika i namještenika Ministarstva unutrašnjih poslova Crne Gore – Uprave policije, održana su predavanja u okviru **seminara “Opasne materije i vanredni transport”**, u dijelu koji se odnosi na: klasifikaciju opasnih materija, obilježavanja vozila (narandžasta tabla i listice opasnosti), bezbjednosne mjere u prevozu, odobrenje za prevoz i kontrolu na putu. Ciljna grupa bili su službenici Sektora policije opšte nadležnost, starješine i policajci.

- ✚ Sprovodile su se aktivnosti na realizaciji mjera iz **Nacionalnog akcionog plana za zaštitu od hemijskih, bioloških, radioloških i nuklearnih prijetnji i rizika (HBRN) za period 2016-2020. godina.**

- ✚ Realizovan je veliki broj prezentacija u osnovnim i srednjim školama radi podizanja svijesti učenika o smanjenju rizika od katastrofa.

- ✚ Ministar unutrašnjih poslova je Rješenjem 01 broj: 050/16-34130 od 10.06.2016. godine, obrazovao Komisiju za provjeru znanja lica koja učestvuju u utovaru i istovaru opasnih materija, kao i vozača za prevoz opasnih materija. Komisija je, tokom 2016. godine, organizovala 6 polaganja na kojima je ispit polagalo:

- ✓ 182 lica koja učestvuju u utovaru i istovaru opasnih materija; i
- ✓ 22 vozača za prevoz opasnih materija.

- ✚ Ministar unutrašnjih poslova Rješenjem 01 broj: 134/15-66012/1 od 6.11.2015. godine, obrazovao je Komisiju za polaganje stručnog ispita za vršenje poslova rukovođenja službom zaštite i stručnog ispita za rad na poslovima zaštite i spašavanja. Komisija je, tokom 2016. godine, organizovala 9 polaganja za kandidate koji polažu stručni ispit za rad na poslovima zaštite i spašavanja, i to:

- ✓ tri polaganja u maju za 65 kandidata (6. i 7. maja – 20 kandidata, 13. i 14. maja – 23 kandidata i 19. i 20. maja – 22 kandidata);
- ✓ tri polaganja u junu za 68 kandidata od kojih je 8 polagalo popravni iz jednog, odnosno dva ispita (3. i 4. juna – 17 kandidata, 10. i 11. juna – 29 kandidata i 17. i 18. juna – 22 kandidata); i
- ✓ tri polaganja u julu za 88 kandidata, od kojih su devetorica polagala popravni iz jednog, odnosno dva ispita (1. i 2. jula – 25 +3, 8. i 9. jula – 23 +1 i 22. i 23. jula – 31+5).

- ✓ Ukupno je stručni ispit za rad na poslovima zaštite i spašavanja položilo 199 kandidata.

- ✚ U okviru implementacije *Akcionog plana za sprovođenje Rezolucije Savjeta bezbjednosti Ujedinjenih nacija 1540 za sprečavanje širenja oružja za masovno uništenje za period od 2014. do 2018. godine*, u januaru 2015. godine formirano je Koordinaciono tijelo za njegovu implementaciju, sastavljeno od predstavnika Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija, Ministarstva odbrane, Ministarstva unutrašnjih poslova – Direktorata za vanredne situacije, Ministarstva ekonomije, Ministarstva održivog razvoja i turizma, Ministarstva rada i socijalnog staranja, Uprave carina, Agencije za zaštitu životne sredine i Centra za ekotoksikološka ispitivanja. Na sjednici od 8. septembra 2016. godine Vlada Crne Gore je usvojila Strategiju za suzbijanje širenja oružja za masovno uništenje za period od 2016. do 2020. godine, kojom je utvrđen opšti okvir i smjernice djelovanja Crne Gore u pravcu prevencije i suzbijanja širenja oružja za masovno uništenje. Donošenjem Nacionalne strategije utvrđuje se opšti okvir Crne Gore u dijelu prevencije i suzbijanja širenja HBRN oružja i olakšava donošenje odluka i razmjena informacija između organizacija koje daju odgovor. Strategijom je definisan model koordinacije aktivnosti na nacionalnom nivou i ostvarivanja saradnje sa drugim državama i međunarodnim organizacijama i tijelima radi uspješnog i sveobuhvatnog suočavanja sa ovim složenim međunarodnim fenomenom. U narednom periodu, Koordinaciono tijelo za sprovođenje Akcionog plana za sprovođenje rezolucije Savjeta bezbjednosti UN 1540 (2014-2018) u čijem sastavu su predstavnici Ministarstva unutrašnjih poslova (Direktorat za vanredne situacije i Uprava policije) i Ministarstva odbrane će pristupiti izradi Akcionog plana za implementaciju Strategije za suzbijanje širenja oružja za masovno uništenje. Ovim aktivnostima koordinira Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija.
- ✚ U oblasti pripreme i odgovora na nuklearni i radijacioni akcident u toku 2016. godine ispunjene su obaveze prema *Međunarodnoj agenciji za atomsku energiju (IAEA) i Evropskoj komisiji u okviru RASIMS-a (Informacioni sistem radijacione sigurnosti – Radiation Safety Information Sistem)*. Izrađen je i Prvi nacionalni izvještaj o implementaciji obaveza koje proističu iz Konvencije o nuklearnoj sigurnosti, kao i Izvještaj o preduzetim aktivnostima u oblasti prirodnih i tehničko-tehnoloških nesreća u koordinaciji Ministarstva održivog razvoja i turizma. Dostavljeni su i prilozi za II Izvještaj o sprovođenju upravljanja hemikalijama za period od 2015-2018. godine Ministarstvu turizma i održivog razvoja i prilog o sprovedenim aktivnostima iz Akcionog plana za rezoluciju SB UN 1540 od 2014. do 2018. godine Ministarstvu vanjskih poslova i evropskih integracija.
- ✚ U koordinaciji Ministarstva održivog razvoja i turizma završena je *Strategija zaštite od jonizujućeg zračenja, radijacione sigurnosti i upravljanje radioaktivnim otpadom sa akcionim planom za period 2017-2021. godina*. Strategija detaljno razmatra sve radijacione djelatnosti koje se obavljaju u Crnoj Gori, stanje u oblasti nuklearne i radijacione sigurnosti i bezbjednosti, kao i mogućnosti potencijalnog stvaranja radioaktivnog otpada. Takođe, u Strategiji se uvode nove oblasti koje nisu bile predmet prethodne strategije kao što je nauka i istraživanje i obrazovanje i stručno osposobljavanje iz oblasti zaštite od jonizujućeg zračenja. Odjeljak XXII u Strategiji odnosi se na pripremljenost i odgovor u hitnim slučajevima izazvanim prekomjernim

zračenjem. Vlada je na sjednici održanoj 29. decembra 2016. godine usvojila *Strategiju zaštite od jonizujućeg zračenja, radijacione sigurnosti i upravljanje radioaktivnim otpadom sa akcionim planom za period 2017-2021. godina.*

✚ Završena je revizija *Integrisanog plana podrške za oblast nuklearne bezbjednosti INSSP sa Akcionim planom za njegovo sprovođenje.* Crna Gora je 2009. godine izradila, a 2010. godine usvojila prvi Integrisani plan podrške za oblast nuklearne bezbjednosti. Sa ciljem revizije postojećeg i izrade novog Integrisanog plana podrške za oblast nuklearne bezbjednosti (INSSP), u periodu od 29. avgusta do 1. septembra u Ministarstvu održivog razvoja i turizma održana je ekspertska misija. Tom prilikom održani su sastanci na kojima su prisustvovali eksperti iz oblasti nuklearne bezbjednosti, predstavnici Agencije za atomsku energiju (IAEA) – Odjeljenja za nuklearnu bezbjednost, kao i predstavnici relevantnih institucija iz ove oblasti: Ministarstva održivog razvoja i turizma, Centra za ekotoksikološka ispitivanja (CETI), Agencije za zaštitu životne sredine, Direktorata za vanredne situacije Ministarstva unutrašnjih poslova, Uprave policije, Forenzičkog centra, Agencije za nacionalnu bezbjednost, Instituta za crnu metalurgiju i Ministarstva odbrane. Poseban akcenat misije bilo je sagledavanje zakonodavne infrastrukture iz oblasti nuklearne bezbjednosti, prevencija, uključujući sistem prijetnji i bezbjednosti radioaktivnih izvora, detekcija i održivost. Izradom ovog propisa Crna Gora ima priliku da u narednom periodu unaprijedi oblast nuklearne bezbjednosti kroz nadogradnju regulativnog okvira, nabavku opreme i edukaciju kadrova – zaposlenih u različitim institucijama i organizacijama.

4.4. Sprovođenje mjera zaštite i spašavanja

4.4.1. Zaštita i spašavanje od požara

Radi adekvatne pripreme za požarnu sezonu u Direktoratu za vanredne situacije organizovani su sastanci sa predstavnicima Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja, Uprave za šume, JP Nacionalnih parkova Crne Gore i komandirima opštinskih službi za zaštitu i spašavanje na kojima su dogovorene zajedničke aktivnosti i koordinacija u cilju adekvatnog postupanja u nastupajućoj požarnoj sezoni, kao i definisane obaveze i način međusobne saradnje u slučaju nastanka svih vrsta požara na otvorenom prostoru. U okviru Direkcije-Avio-helikopterske jedinice Direktorata za vanredne situacije, obavljene su sve potrebne aktivnosti u cilju pripreme i stavljanja u operativnu funkciju tri aviona za gašenje požara.

Na prostoru Crne Gore, tokom 2016. godine, zabilježen je manji broj požara na otvorenom prostoru u odnosu na 2015. godinu. Ovome je doprinijela znatno povoljnija meteo situacija, koju je karakterisao kišni period tokom juna i jula mjeseca, dok su ekstremno visoke temperature i period bez kiše počeli tek u avgustu. Ovi uslovi su generisali visok indeks opasnosti od požara u navedenom periodu, naročito na širem prostoru regiona Podgorice i Danilovgrada (Zetsko-bjelopavličke ravnice), kao i na prostoru crnogorskog primorja (Ulcinj, Bar, Kotor i Herceg Novi). Upravo u tom periodu i na tom području, dolazilo je do izbijanja velikog broja požara na otvorenom prostoru, što je zahtijevalo veliki broj intervencija i koordinirani rad službi za zaštitu i spašavanje i Jedinice za gašenje požara iz vazduha Ministarstva unutrašnjih poslova. Pomoć u akcijama gašenja požara na području koje pokrivaju ove opštine pružale su službe zaštite i spašavanja susjednih opština, kao i dobrovoljna vatrogasna društva. Kada bi požari prevazilazili kapacitete navedenih službi, u akcije gašenja požara iz

vazduha uključivala se Direkcija – Avio-helikopterska jedinica Ministarstva unutrašnjih poslova, koja je vršila i izviđanje površina zahvaćenih požarima.

Obim angažovanja ove jedinice ogleda se u ukupnom broju sati naleta protivpožarnih aviona ostvarenih, u periodu od 1. juna do 1. septembra 2016. godine, koji iznose 56:15 sati naleta². Ukupan broj letova protivpožarnih aviona u navedenom periodu bio je 171, u ukupnom trajanju od 56,15 sati pri čemu je na opožarena mjesta izbačeno 427 tona vode.

Ostvareni nalet vazduhoplova Direkcije-Avio-helikopterske jedinice, u periodu od 1. januara do 31. decembra 2016. godine, prikazan je u sljedećoj tabeli.

Tip vazduhoplova	Broj letova	Nalet
Helikopter AB 206	378	73:36
Helikopter AB 212	332	91:48
Helikopter AB 412	171	60:48
Avion AT 802 A s/n 0294	48	08:36
Avion Dromader M18B s/n 1Z028-04	36	29:18
Avion Dromader M18B YU-BSX	33	11:24

Tabela 1: Ostvareni nalet vazduhoplova u 2016. godini

Tokom požarne sezone 2016. godine angažovanjem službi zaštite i spašavanja i dobrovoljnih vatrogasnih društava, kao i protivpožarne avijacije Direktorata za vanredne situacije Ministarstva unutrašnjih poslova spriječeno je ugrožavanje ljudskih života i materijalnih dobara, te je sa tog aspekta reakcija bila adekvatna i primjerena situaciji na terenu³.

4.4.2. Zaštita i spašavanje od poplava

Zbog poplava koje su, u periodu od 6. do 12. novembra 2016. godine, pogodile sjeverni dio Crne Gore posebno opštine Berane, Rožaje i Petnjica, vršena je stalna komunikacija sa nadležnim službama lokalne samouprave i praćeno stanje na terenu. Lokalne samouprave su blagovremeno reagovala na poplave koje su zadesile opštine na sjeveru Crne Gore tako da je pružen adekvatan odgovor, koji se odnosio na angažovanje mehanizacije, opreme i sredstava i neophodnih ljudskih resursa. Naime, lokalne samouprave su odmah nakon prijema upozorenja od Direktorata za vanredne situacije podigle nivo operativne spremnosti i mobilnosti i pružile prvi odgovor na poplave shodno stanju na terenu i kapacitetima kojima raspolažu. Direktorat za vanredne situacije je intenzivirao saradnju sa nadležnim organima Albanije i Bosne i Hercegovine radi kontinuiranog praćenja situacije na teritoriji ovih država, koji se odnosio na nivo vodostaja rijeka koje utiču na mogućnost nastanka poplava u Crnoj Gori, kao i uzročno posljedičnu vezu za nastanak poplava u Bosni i Hercegovini. Takođe, zbog praćenja opasnosti od nastanka poplava u prekograničnoj oblasti vršena je razmjena informacija i o vodostaju rijeke Lim sa Opštinom Prijepolje. Praćeno je stanje na plavnim zonama i uz rijeku Bojanu u opštini Ulcinj, 7, 8. i 9. novembra 2016. godine, a u skladu sa meteo-alarmom dobijenim iz Zavoda za hidrometeorologiju i seizmologiju Crne Gore. Naglasak je dat na praćenje nivoa vodostaja

² *Ostvareni naleti u gašenju požara avionima po mjesecima*

- jun, ostvareno 75 naleta i za 27:05 sati izbačeno 187 tona vode;
- jul, ostvareno 12 naleta i za 02:00 sati izbačeno 30 tona vode; i
- avgust, ostvareno 84 naleta i za 27:00 sati izbačeno 210 tona vode.

³ Intervencije opštinskih službi zaštite i spašavanja u 2016. godini date su Prilogu broj 1.

Skadarskog jezera i Bojane, na vanredne hidro-meteo izvještaje, kao i na izvještaje iz susjedne Albanije, vezano za režim ispuštanja vode iz njihovih hidroelektrana.

Opština Berane je zahtjevima od 8. i 10. novembra 2016. godine tražila pomoć od Direktorata za vanredne situacije MUP-a u agregatima, muljnim pumpama, gumenim balonima za vodu, reflektorima, flaširanoj vodi za piće, cistijernama za vodu, sredstvima za higijenu i finansijskoj pomoći radi prevazilaženja posljedica koje su uzrokovane poplavama. Na inicijativu Direktorata za vanredne situacije, Ministarstvo unutrašnjih poslova je uplatilo 5.000 eura na račun opštine Berane. Direktor je koordinirao isporuku vode za piće sa službama zaštite i spašavanja Podgorica, Danilovgrad, Tivat i Cetinje, kao i ustupio opštini Berane agregat, 2 pumpe za ispumpavanje vode i mulja i 30 kanistera za vodu od 20 litara.

4.4.3. Uništavanje neeksplodiranih ubojnih sredstava

Direktorat za vanredne situacije MUP-a shodno članu 107 Zakona o zaštiti i spašavanju („Sl. list CG“, br. 13/07, 32/11) sprovodi zaštitu od neeksplodiranih ubojnih sredstava (NUS). Pripadnici Grupe za neeksplodirana ubojna sredstva (NUS), tokom 2016. godine, izvršili su 221 različitu intervenciju i prikupili oko 11 tona različitog NUS-a. U dva navrata uništeno je oko 5 tona, dok je u magacinu privremeno uskladišteno još oko 6 tona NUS-a, koji treba uništiti u narednom periodu (kada se steknu meteo uslovi za izvršenje tog zadatka). Takođe, pripadnici Grupe za NUS realizovali su sve aktivnosti predviđene Rješenjem ministra broj: 04-050/16-29670 od 13. maja 2016. godine, koje je doneseno na osnovu Zaključka Vlade Crne Gore broj 08-1311 od 5. maja 2016. godine i kojim je obrazovana Radna grupa za uništavanje ubojnih sredstava sa zadatkom da sprovede sve neophodne aktivnosti koje je potrebno preduzeti na uništavanju pronađenih neeksplodiranih ubojnih sredstava u cilju nastavka izgradnje dijela autoputa Bar-Boljare, prioritetna dionica Smokovac-Uvač-Mateševo. Ova grupa je intenzivno radila na terenu i realizovala pregledanje oko jednog miliona m² trase autoputa i pristupnih saobraćajnica.⁴

Pripadnici Grupe za NUS aktivno su učestvovali u akciji „*Poštuj život vrati oružje*“, koju je u saradnji sa UNDP-om, OEBS-om i CDT-om organizovalo Ministarstvo unutrašnjih poslova, gdje su građani pored naoružanja i municije vraćali i eksplozivna sredstva (ručne bombe, ručne raketne bacače, tromblonske mine i sl).

U okviru NATO projekta „*Poboljšanje kapaciteta na polju pronalaženja, transporta i uništavanja NUS-a*“ nabavljena su 3 specijalna vozila za transport NUS-a, opreme i pripadnika Grupe za NUS, kao i prikolica za transport NUS-a veće težine i kalibra. Takođe, nabavljena su i: 2 drona sa kamerama koji će se koristiti u akcijama pretraživanja terena, 5 kompleta uniformi, 5 smart mobilnih telefona, „lift“ za podizanje tereta iz vode, 2 go pro kamere, pribor za kopanje i vađenje NUS-a, 2 motorne testere, 2 motorna trimera, 2 štampača, 2 terenska lap topa, laserski daljinometar i dvogled. U okviru projekta održane su obuke u NATO centru u Slovačkoj, kao i obuka po Međunarodnim standardima deminiranja u IMAS centru u Ženevi i u NATO bazi u Hamelburgu u Njemačkoj. Takođe, realizovana je obuka za rad sa neeksplodiranim ubojnim sredstvima – II stepen za 4 službenika Grupe za NUS koji su uspješno položili ispit nakon održane obuke. U toku 2016. godine ukupno je obučeno 5 pripadnika Grupe za NUS kroz projekat.

⁴ Pregled angažovanja Grupe za NUS u periodu do 31.12.2016. godine dat je u Prilogu broj 2.

Od ostalih obuka po značaju se izdvaja obuka za korišćenje dodatnih postupaka za neutralisanje NUS-a (low order tehnika), koja je održana u periodu od 19. do 22. septembra 2016. godine u Podgorici, a koju je sprovedla izraelska kompanija „MAAVARIM“. Ukupno je obučeno 6 službenika Direktorata za vanredne situacije.

Navedenim aktivnostima u značajnoj mjeri je povećan stepen pripremljenosti Direktorata za vanredne situacije MUP-a za sprovođenje mjere zaštite i spašavanja od neeksplozivnih ubojnih sredstava, što direktno utiče i na povećanje bezbjednosti građana i materijalnih dobara.

5. MEĐUNARODNA SARADNJA

U okviru međunarodne saradnje, kao veoma bitnog poglavlja u sistemu zaštite i spašavanja, tokom 2016. godine, realizovane su mnoge aktivnosti, počev od obaveza u okviru pregovaračkih poglavlja za pristupanje Crne Gore Evropskoj uniji, pripremi sporazuma o bilateralnoj saradnji, pa do učešća na raznim seminarima, konferencijama, kursovima, vježbama itd. Sprovedene aktivnosti, u narednom periodu, treba da doprinesu efikasnom i kvalitetnom odgovoru na izazove koje donose različite vrste hazarda.

5.1. Proces pridruživanja Crne Gore Evropskoj uniji

Službenici Direktorata za vanredne situacije Ministarstva unutrašnjih poslova aktivno su učestvovali u radu radnih grupa za sljedeća pregovaračka poglavlja: 1 - Slobodno kretanje roba, 14 – Saobraćajna politika, 15 - Energetika, 21 – Transevropske mreže, 24 – Pravda, sloboda, bezbjednost, 27 – Životna sredina, 28 – Zaštita potrošača i zaštita zdravlja, 30 – Vanjski odnosi i 31 – Vanjska, bezbjednosna i odbrambena politika.

Izrađen je Prilog iz nadležnosti Direktorata za vanredne situacije za I Prilog izvještaju Evropske komisije o napretku za period od 1. septembra 2015. godine do 20. maja 2016. godine, kao i Prilog za II Prilog izvještaju Evropske komisije o napretku za period od 20. maja do 1. septembra 2016. godine. Aktivno se učestvovalo i u reviziji Programa pristupanja Crne Gore EU za period 2017-2018. godina.

Najznačajnije aktivnosti sprovedene u okviru pojedinih pregovaračkih poglavlja su:

Pregovaračko poglavlje 15 – Energetika

U okviru ovog poglavlja iz podoblasti „nuklearne energije i pitanja radijacije“ periodično su dostavljani prilozi koji se odnose na preduzete aktivnosti o napretku u oblasti nuklearne bezbjednosti: pravno-normativne aktivnosti, podaci o prevozu radioaktivnih materija, održane vježbe, radionice, seminari u zemlji i inostranstvu itd.

Pregovaračko poglavlje 24 – Pravda, sloboda, bezbjednost

U okviru ovog pregovaračkog poglavlja postavljeni su tromjesečni i polugodišnji izvještaji o realizaciji mjera iz Strategije za prevenciju i suzbijanje terorizma, pranje novca i finansiranje terorizma 2015 - 2018. godina iz nadležnosti Direktorata za vanredne situacije MUP-a.

Pregovaračko poglavlje 27 – Životna sredina i klimatske promjene

U okviru ovog pregovaračkog poglavlja aktivno se učestvovalo u izradi Nacionalne strategije za transpoziciju, implementaciju i primjenu pravne tekovine EU u oblasti životne sredine i klimatskih promjena s Akcionim planom za period 2016-2020. godina, koja je i usvojena od strane Vlade.

Takođe, zatražena je i odobrena TAIEX podrška za potpoglavlje civilna zaštita radi razmatranja mogućnosti eventualne reorganizacije sistema zaštite i spašavanja u Crnoj Gori, a koja je predviđena Nacionalnom strategijom za transpoziciju, implementaciju i primjenu pravne tekovine EU u oblasti životne sredine i klimatskih promjena s Akcionim planom za period 2016-2020. godina Posjeta eksperata iz Slovenije, radi podrške u reorganizaciji sistema zaštite i spašavanja u Crnoj Gori, očekuje se u martu 2017. godine.

Pregovaračko poglavlje 30 – Vanjski odnosi

Vlada Crne Gore, na sjednici od 20. oktobra 2016. godine, usvojila je *Informaciju o završnom mjerilu za zatvaranje pregovora u poglavlju 30 – Vanjski odnosi sa Akcionim planom za preostale pripreme u pogledu usklađivanja zakonodavstva, kao i usklađivanja međunarodnih sporazuma s pravnom tekovinom i poboljšanje administrativnih i kontrolnih kapaciteta da bi se obezbijedila potpuna primjena i sprovođenje pravne tekovine u ovom poglavlju od dana pristupanja*. Nakon usvajanja završnog mjerila očekuje se i skoro zatvaranje pregovora u ovom poglavlju, te će 30. pregovaračko poglavlje biti zabilježeno kao prvo zatvoreno poglavlje sa završnim mjerilom.

Formirana je i počela sa radom Radna grupa za razvojnu saradnju i humanitarnu pomoć, kojoj je jedan od glavnih ciljeva izrada Zakona o razvojnoj saradnji i humanitarnoj pomoći, kao i Strategije u ovoj oblasti.

5.2. Saradnja sa NATO-om

Tokom 2016. godine, službenici Direktorata za vanredne situacije učestvovali su u radu Komiteta za civilno planiranje u vanrednim situacijama (CEPC) i Grupe za civilnu zaštitu (Civil Protection Group – CPG). Sarađivalo se i sa Evroatlantskim centrom za koordinaciju odgovora na katastrofe (EADRCC).

Direktorat za vanredne situacije Ministarstva unutrašnjih poslova u saradnji sa Evroatlantskim centrom za koordinaciju odgovora na katastrofe (Euro-Atlantic Disaster Response Coordination Centre – EADRCC) organizovao je ***NATO EADRCC međunarodnu terensku vježbu upravljanja posljedicama vanrednih situacija „CRNA GORA 2016“***, koja je realizovana, u periodu od 31. oktobra do 4. novembra 2016. godine, na lokacijama u Podgorici i Danilovgradu. Ova vježba je detaljno opisana u potpoglavlju 5.2.1.

Crnogorska delegacija predvođena generalnim direktorom Direktorata za vanredne situacije MUP-a, dana 20. juna 2016. godine, u sjedištu NATO-a, održala je sastanak sa NATO ekspertima za civilnu pripremljenost i upravljanje krizama, u cilju jačanja nacionalnih kapaciteta za integraciju u NATO sistem planiranja civilnih vanrednih situacija. Delegaciju NATO-a predvodio je pomoćnik generalnog sekretara za operacije, gospodin Patrik Turner. Delegacija Crne Gore se, takođe, sastala i sa nacionalnim predstavnicima u Komitetu za civilno planiranje u vanrednim situacijama (CEPC) NATO-a iz SAD-a, Kanade, Danske, Litvanije i Slovenije. Delegaciju su osim predstavnika Ministarstva unutrašnjih poslova sačinjavali i predstavnici Ministarstva zdravlja, Ministarstva saobraćaja i pomorstva, Ministarstva za informaciono društvo

i telekomunikacije, Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja, Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija, Ministarstva odbrane, Ministarstva ekonomije i Misije Crne Gore pri NATO-u. Sastancima je prisustvovala i šefica Misije Crne Gore pri NATO-u Dragana Radulović. Sastanak je kroz razgovore i razmjenu iskustava i dobre prakse definisao prioritete aktivnosti saradnje u oblasti upravljanja civilnim vanrednim situacijama, u narednom periodu, radi dostizanja NATO standarda u ovoj oblasti.

Generalni direktor za vanredne situacije učestvovao je i na sastanku generalnih direktora za vanredne situacije članica NATO-a, koji se održao u sjedištu NATO-a u Briselu, 14. i 15. decembra 2016. godine. Ovo je bio prvi put da je Crna Gora dobila poziv da učestvuje na sastanku generalnih direktora za vanredne situacije članica NATO-a, što je bila dobra prilika da se razmijene informacije i iskustva vezano za upravljanje civilnim vanrednim situacijama i precizira buduća saradnja u okviru NATO-a.

Direktorat za vanredne situacije MUP-a realizuje projekat **„Poboljšanje kapaciteta na polju pronalaženja, transporta i uništavanja NUS-a“**, u okviru NATO programa „Nauka za mir i bezbjednost“ (2014-2017) koji ima za cilj opremanje Grupe za NUS Direktorata za vanredne situacije. Unapređenje kapaciteta Grupe za NUS, efikasnije uklanjanje ovih sredstava, kao i smanjenje eventualne zloupotrebe i neželjenih dejstava prouzrokovanih nestručnim ophođenjem sa NUS-om, osnovni je cilj i namjena ovog 370.000 eura vrijednog NATO projekta.

Ovaj NATO projekat, fokusiran na unapređenje kapaciteta u oblasti neeksplozivnih ubojnih sredstava, sprovodi se u skladu sa Međunarodnim standardima za uklanjanje NUS-a, koji se odnose na pronalaženje, čišćenje i siguran transport ovih sredstava, te izvještavanje o sprovedenim akcijama.

Pilot projekat civilne napredne regionalne koordinacije u hitnim situacijama (Advanced Regional Civil Emergency Coordination Pilot – ARCECP), predstavlja projekat u okviru NATO programa „Nauka za mir i bezbjednost“. Cilj ovog projekta je povezivanje državnih operativno-komunikacionih centara 112 (Crne Gore, Bosne i Hercegovine, Hrvatske i Makedonije) zbog efikasnije prekogranične saradnje, zahtjeva za pomoć, razmjene podataka o prekograničnom incidentu itd. Takođe, ovim projektom se mogu uvezati sve jedinice prvog odgovora i ostale relevantne institucije u sistemu zaštite i spašavanja u jedinstven sistem za komunikaciju, koordinaciju i razmjenu podataka. Ovaj sistem, prije svega, omogućava bolju logistiku na terenu, tj. mogućnost da spasioci, mimo komunikacije, raspolažu sa svim neophodnim informacijama za aktuelnu nesreću/zbivanje. Budžet projekta za potrebe sistema zaštite i spašavanja Crne Gore je 831.600 eura. Pismo o potvrđivanju učešća u ovom projektu stiglo je 28. aprila 2016. godine.

ARCECP je mobilan, web-bazirani sistem (internet sistem) za komandovanje i kontrolu svih vrsta nesreća, od prvog odgovora – prilikom redovnih događaja, do ekstremnih situacija, katastrofalnih nesreća čak i vanrednog stanja, koje zahtijevaju angažovanje cijelog državnog aparata, kao i angažmana jedinica za zaštitu i spašavanje drugih država sa kojima su sklopljeni ugovori o bilateralnoj saradnji.

U sklopu projekta, u periodu od 28. do 30. novembra 2016. godine, u sjedištu NATO-a u Briselu, održan je sastanak na temu početka implementacije ovog četvorogodišnjeg NATO SPS projekta, djelovodnog broja G4968.

5.2.1. NATO EADRCC međunarodna terenska vježba upravljanja posljedicama vanrednih situacija „CRNA GORA 2016“

Vlada Crne Gore, na sjednici održanoj 29. januara 2016. godine, usvojila je Informaciju o organizaciji NATO EADRCC međunarodne terenske vježbe upravljanja posljedicama vanrednih situacija koju je dostavilo Ministarstvo unutrašnjih poslova i zadužila Ministarstvo unutrašnjih poslova da obezbijedi finansijska sredstva za planiranje, organizaciju i sprovođenje NATO EADRCC međunarodne terenske vježbe upravljanja posljedicama vanrednih situacija, kao i da u saradnji sa drugim državnim organima, organima uprave i organima lokalnih samouprava, realizuje sve neophodne aktivnosti u cilju adekvatne pripreme i realizacije vježbe i o njenom završetku informiše Vladu (Zaključak Vlade Crne Gore, br. 08-114 od 1. februara 2016. godine).

Direktorat za vanredne situacije Ministarstva unutrašnjih poslova je odmah, nakon usvajanja Informacije, započeo sa aktivnostima koje su imale za cilj uspješno planiranje, organizovanje i sprovođenje međunarodne terenske vježbe „CRNA GORA 2016“, koja je održana, u periodu od 31. oktobra do 4. novembra 2016. godine na lokacijama u Podgorici i Danilovgradu. Poslat je poziv za učestvovanje na vježbi na adrese 68 država, i to državama članicama NATO-a, državama Istanbulske inicijative za saradnju (ICI) i partnerima širom svijeta, kao i velikom broju međunarodnih organizacija (UN i EU), Međunarodnoj Federaciji društava Crvenog krsta i Crvenog polumjeseca i međunarodnim nevladinim organizacijama. Urađena je procjena troškova za organizaciju vježbe, potpisan je Memorandum o razumijevanju o izvođenju zajedničke vježbe „CRNA GORA 2016“ između Ministarstva unutrašnjih poslova Crne Gore i Evroatlanskog centra za koordinaciju odgovora na katastrofe (EADRCC) Organizacije sjevernoatlanskog pakta i održane su dvije planske konferencije (Glavna planska konferencija (MPC), od 21. do 24. marta 2016. godine u Podgorici i Finalna planska konferencija (FPC), od 27. do 30. juna 2016. godine, takođe, u Podgorici). Takođe, tokom planskog procesa radilo se i na pripremi kampa Posebne i Specijalne jedinice Uprave policije Ministarstva unutrašnjih poslova na Zlatici koji je bio baza operacije, kao i lokacija (radnih tačaka) za izvođenje terenske vježbe.

Na Glavnoj planskoj konferenciji (MPC) i Finalnoj planskoj konferenciji (FPC) ukupno je učestvovalo 125 predstavnika iz 26 država, uključujući države članice NATO-a i partnere.

Na konferencijama su dogovorene ključne aktivnosti za sprovođenje terenske vježbe i dogovoreno je učešće 270 spasilaca u sastavu 17 prijavljenih međunarodnih timova, 260 učesnika iz nacionalnih institucija država učesnica vježbe, kao i oko 150 posmatrača i ocjenjivača vježbe iz različitih nacionalnih i međunarodnih organizacija. U sklopu Finalne planske konferencije (FPC) održan je trening i štabna vježba (TTX) na temu „Interakcije između LEMA-e⁵ i OSOCC-a⁶“, kao i radionica na temu „Društvene mreže i mediji“, gdje su pored predstavnika crnogorskih institucija učestvovali i predstavnici institucija i organizacija iz raznih država učesnica konferencije, a sve u cilju što bolje pripreme svih učesnika vježbe.

Na konferencijama, predstavnici prisutnih država potvrdili su spremnost da učestvuju na vježbi u nekom od mogućih formata. Države koje nijesu prijavile učešće sa spasilačkim timovima, prijavile su učešće svojih predstavnika kao procjenitelja, planera u okviru Radne

⁵ Local Emergency Management Authority (LEMA) – Nacionalni organ/štab za upravljanje u vanrednim situacijama.

⁶ On-Site Operations Coordination Centre (OSOCC) – Centar za koordinaciju djelovanja na terenu (OSOCC). Glavna uloga OSOCC-a je pružanje pomoći LEMA-i u koordinaciji međunarodnih i nacionalnih timova i ostalih učesnika.

grupe Tima za vođenje vježbe (DISTAFF), posmatrača ili slično. Takođe, iako nisu učestvovali na planskim konferencijama predstavnici iz Republike Albanije i Republike Makedonije su sa spasilačkim timovima uzeli učešće na vježbi.

NATO EADRCC međunarodna terenska vježba upravljanja posljedicama vanrednih situacija „CRNA GORA 2016“, realizovana je u periodu od 31. oktobra do 4. novembra 2016. godine na lokacijama u Podgorici i Danilovgradu. Scenario terenske vježbe zasnivao se na odgovoru na poplave i na hemijski incident, koji utiče na kritičnu infrastrukturu na pogođenoj teritoriji.

Lokacije (radne tačke) na kojima je izvedena vježba bile su most Rogami na rijeci Zeti, most u Danilovgradu na rijeci Zeti, bivša fabrika stanova u Spužu, bivši zadružni dom u Lazinama, mjesto Botun na rijeci Morači, Vranjina – Virpazar i okolina Resort-a „Plavnica“. Na njima je 17 međunarodnih spasilačkih timova uvježbavalo procedure odgovora i saradnje u slučaju nastanka poplava i hemijskog incidenta. Baza operacije bio je kamp Posebne i Specijalne jedinice Uprave policije Ministarstva unutrašnjih poslova na Zlatici.

NATO vježba „CRNA GORA 2016“ odvijala se u tri faze:

- ✚ I faza: 31. oktobar i 1. novembar 2016. godine: organizacija operacija na licu mjesta, prihvata i obuka timova, uvježbavanje procedura na komandnom mjestu;
- ✚ II faza: 1. i 2. novembar 2016. godine: terenske aktivnosti na radnim tačkama vježbe (lokacijama);
- ✚ III faza: 3. novembar 2016. godine: dan otvoren za medije – demonstracija vještina timova, prikaz vježbe i obraćanje učesnicima i javnosti.

Terenska vježba zvanično je počela, 31. oktobra 2016. godine, u kampu na Zlatici u Podgorici, gdje se na ceremoniji otvaranja vježbe, prisutnima obratio Mirsad Mulić, generalni direktor Direktorata za vanredne situacije Ministarstva unutrašnjih poslova Crne Gore i John Manza, zamjenik pomoćnika generalnog sekretara NATO-a za operacije. Nakon ceremonije otvaranja novinarske ekipe su snimile djelove baznog kampa i razgovarale sa učesnicima vježbe. Istog dana bazni kamp je obišao i tadašnji potpredsjednik Vlade Crne Gore za politički sistem i unutrašnju i vanjsku politiku, Duško Marković, koji je nakon obilaska dao izjavu za javnost u vezi sa održavanjem vježbe i njenim značajem za Crnu Goru.

Na terenskoj vježbi, timovi iz sedam država članica NATO-a i deset partnerskih država (Albanije, Austrije, Azerbejdžana, Belgije, Bosne i Hercegovine, Finske, Gruzije, Hrvatske, Izraela, Jermenije, Makedonije, Rumunije, Sjedinjenih Američkih Država, Slovenije, Srbije, Španije i Ukrajine) uvježbavali su mehanizme odgovora u slučaju katastrofe, kao i sposobnost da zajedno efikasno rade u vanrednim situacijama, što je doprinijelo jačanju kapaciteta pogođene države da efikasno koordinira operacije odgovora na vanredne situacije.

Vježba je zvanično zatvorena 3. novembra 2016. godine, na svečanosti koja se održala u mjestu Plavnica. Na ceremoniji zatvaranja NATO vježbe u Resort-u „Plavnica“ govorili su Filip Vujanović, predsjednik Crne Gore, Rouz Gotemeler, zamjenica generalnog sekretara NATO-a za operacije i Mirsad Mulić, generalni direktor Direktorata za vanredne situacije Ministarstva unutrašnjih poslova. Na kraju ceremonije vođama spasilačkih timova uručeni su sertifikati o učešću na vježbi „CRNA GORA 2016“.

Na vježbi „CRNA GORA 2016“ učestvovalo je oko 680 učesnika iz 32 države, i to zemalja NATO-a i partnerskih zemalja⁷. U radu vježbe, pored 17 međunarodnih spasilačkih

⁷ Na vježbi su u različitim formatima učešće uzeli predstavnici iz sljedećih država: Albanija, Austrija, Azerbejdžan, Belgija, Bugarska, Bosna i Hercegovina, Češka Republika, Danska, Finska, Francuska, Gruzija, Holandija,

timova, učestvovalo je i 39 posmatrača iz 22 zemlje koje su članice NATO-a ili su partnerske države, kao i iz država Evropske unije. NATO EADRCC međunarodna terenska vježba „CRNA GORA 2016“ bila je šesnaesta terenska vježba koju je organizovao Evroatlantski centar za koordinaciju odgovora na katastrofe (EADRCC) od 2000. godine i prva koja je održana u našoj zemlji.

Jedan od najvažnijih aspekata planiranja, organizacije i realizacije NATO EADRCC međunarodne terenske vježbe „CRNA GORA 2016“ bila je procjena troškova vježbe. Procjenu troškova zajednički su uradili predstavnici NATO-a i Direktorata za vanredne situacije Ministarstva unutrašnjih poslova. Prema procjeni, planirani troškovi vježbe iznosili su 131.605 eura, od kojih je NATO EADRCC planirao učešće sa 89.180 eura, dok je Ministarstvo unutrašnjih poslova, kao organizator vježbe bio u obavezi da obezbijedi 42.425 eura.

Završetkom terenske vježbe „CRNA GORA 2016“ proračunom je utvrđeno da je za vježbu utrošeno 116.115,75 eura, od čega je NATO učestvovao sa 88.630,65 eura, a Ministarstvo unutrašnjih poslova – Direktorat za vanredne situacije sa 27.485,10 eura.

Razlika u iznosu od 14.939,90 eura je uštedena kroz lično angažovanje i redovne aktivnosti službenika Direktorata za vanredne situacije Ministarstva unutrašnjih poslova uz korišćenje resursa Ministarstva unutrašnjih poslova – Direktorata za vanredne situacije, što se odnosilo na logistiku i pripremu radnih tačaka za sprovođenje vježbe.

Cjelokupna organizacija međunarodne terenske vježbe „CRNA GORA 2016“ ocijenjena je, od strane svih učesnika vježbe, kao veoma uspješna. Organizacija jedne ovakve vježbe omogućila je Crnoj Gori da potvrdi svoju spremnost da bude ravnopravan partner sa drugim državama članicama NATO-a, kao i partnerskim državama, te da promoviše vrijednost i značaj zajedničkog regionalnog udruživanja u odgovoru na različite vrste hazarda.

Takođe, vježba je, između ostalog, omogućila:

- ✚ Promovisanje značaja Ministarstva unutrašnjih poslova – Direktorata za vanredne situacije i ostalih učesnika sistema zaštite i spašavanja u Crnoj Gori u međunarodnom okruženju;
- ✚ Uspostavljanje novih kontakata sa svim značajnim međunarodnim akterima;
- ✚ Dodatno uvježbavanje interoperabilnosti, koordinacije i saradnje među spasilačkim timovima na terenu;
- ✚ Uvježbavanje mehanizama saradnje i koordinacije svih učesnika sistema zaštite i spašavanja u Crnoj Gori;
- ✚ Testiranje i uvježbavanje procedura primanja međunarodnih timova za spašavanje itd.

5.3. Sporazumi

Kada je u pitanju priprema i praćenje izvršavanja međunarodnih ugovora u oblasti zaštite i spašavanja tekst Sporazuma između Vlade Crne Gore i Savjeta ministara Republike Albanije o saradnji i uzajamnoj pomoći u slučaju prirodnih i drugih katastrofa je usaglašen s albanskom stranom i radi davanja mišljenja, zajedno sa Predlogom osnove za vođenje pregovora i zaključivanje Sporazuma između Vlade Crne Gore i Savjeta ministara Republike Albanije o saradnji i uzajamnoj pomoći u slučaju prirodnih i drugih katastrofa dostavljen Ministarstvu

vanjskih poslova i evropskih integracija – Odjeljenju za međunarodno-pravne odnose (tekst Osnove je ranije usaglašen).

5.3.1. Mehanizam za civilnu zaštitu⁸ Evropske unije

Direktorat za vanredne situacije MUP-a zajedno sa Generalnim direktoratom za evropsku civilnu zaštitu i aktivnosti humanitarne pomoći Evropske komisije (DG ECHO) organizovao je Informativni dan, dana 2. februara 2016. godine u prostorijama Službe zaštite Glavnog grada Podgorice. Informativni dan je imao za cilj upoznavanje svih relevantnih subjekata u Crnoj Gori sa Mehanizmom za civilnu zaštitu EU, njegovim ciljevima, funkcionisanjem, benefitima, obavezama, mogućnostima i slično. Povod za organizovanje ovog dana bio je objavljivanje poziva za dostavljanje predloga projekata u okviru Mehanizma, koji se odnose na prevenciju i pripremljenost u oblasti civilne zaštite i zagađenja mora, kao i na organizovanje terenskih vježbi. U okviru Mehanizma za civilnu zaštitu EU predstavnici Direktorata za vanredne situacije učestvovali su na sastanku nacionalnih trening koordinatora, u periodu od 24. do 25. oktobra 2016. godine u Bratislavi (Slovačka Republika), kao i na ukupno 10 obuka, koje je uspješno završilo 10 službenika. U pitanju su sljedeće obuke:

- ✚ Kurs o osnovama Mehanizma za civilnu zaštitu EU (*Community Mechanism Introduction Course – CMI*), u periodu od 25. do 29. januara 2016. godine u Splitu, Republika Hrvatska;
- ✚ Osnovni kurs za module civilne zaštite (*Module Basic Course – MBC*), u periodu od 9. do 15. aprila 2016. godine, u Trening centru u Igu (R. Slovenija);
- ✚ Kurs informacionog menadžmenta (*Information Management Course – IMC*), u periodu od 18. do 22. aprila 2016. godine, u Neuhausenu (SR Njemačka);
- ✚ Kurs koordinacije na visokom nivou (*High Level Coordination Course – HLC*), u periodu od 24. do 29. aprila 2016. godine, u Bad Nojenar-Arvejleru (SR Njemačka);
- ✚ Kurs o osnovama Mehanizma za civilnu zaštitu EU (*Community Mechanism Introduction Course - CMI*), u periodu od 19. do 24. juna 2016. godine u Vilu (R. Austrija);
- ✚ Kurs za misije koje vrše procjenu potreba nakon događanja katastrofa (*Assessment Mission Course - AMC*), u periodu od 25. juna do 1. jula 2016. godine, u Limasolu (Kipar);
- ✚ Kurs o pregovaranju i donošenju odluka (*Course on Negotiation and Decision-making - CND*), u periodu od 10. do 15. jula 2016. godine, u St.Gilgenu, Austrija;
- ✚ Osnovni kurs za module civilne zaštite (*Module Basic Course – MBC*), u periodu od 3. do 9. septembra 2016. godine, u Trening centru u Igu (R. Slovenija);
- ✚ Tehnički ekspertski kurs (*TEC - Technical expert course*), u periodu od 8. do 14. oktobra 2016. godine, u Revinge-u (Kraljevina Švedska)
- ✚ Kurs o osnovama Mehanizma za civilnu zaštitu EU (*CMI*), u periodu od 16. do 21. oktobra 2016. godine, u Insbruku (Republika Austrija),

5.4. Programi, projekti i inicijative

5.4.1. Višekorisnički IPA FLOODS program koji se odnosi na prevenciju, pripremljenost i reagovanje u slučaju poplava u zemljama zapadnog Balkana i Turske

⁸ U Evropskoj uniji pojam civilna zaštita obuhvata sve aktivnosti koje u Crnoj Gori nazivamo zaštita i spašavanje.

Višekorisnički IPA programa koji se odnosi na prevenciju, pripremljenost i reagovanje u slučaju poplava u zemljama Zapadnog Balkana i Turskoj (IPA Multi-Beneficiary Programme on Floods Prevention, Preparedness and Response in the Western Balkans and Turkey – IPA FLOODS) ima za cilj jačanje i unapređenje kapaciteta za upravljanje rizikom od poplava kroz formiranje, opremanje i obučavanje tri tima/modula za spašavanje od poplava na nacionalnom i regionalnom nivou, kao i podršku u implementaciji EU Direktive o poplavama. Program je počeo sa realizacijom 1. januara 2015. godine (LOT 1), a države korisnice programa su: Albanija, Bosna i Hercegovina, Hrvatska (samo LOT 1), Makedonija, Kosovo, Crna Gora, Srbija i Turska. Konzorcijum koji implementira program čine: Odsjek za civilnu zaštitu Republike Italije, Uprava Republike Slovenije za civilnu zaštitu i humanitarnu pomoć (URSZR), Federalna agencija za tehničku pomoć SR Njemačke (THW), Državna uprava za zaštitu i spašavanje Republike Hrvatske (DUZS), Švedska agencija za vanredne situacije (MSB), italijanska istraživačka fondacija za praćenje stanja životne sredine (CIMA Research Foundation) i italijanska firma Studiare Sviluppo. Ukupan budžet projekta iznosi oko 6 miliona eura: za LOT 1 je 1,998,386 eura (traje 24 mjeseci (*početak: januar 2015*)), a za LOT 2 3,759,539 eura (traje 30 mjeseci – *početak: jul 2015*). Implementacija LOT 1 dijela programa završena je u decembru 2016. godine.

Program se sastoji iz dva dijela (LOT-a), i to:

- **LOT 1** – ima za cilj jačanje kapaciteta država korisnica programa radi uspostavljanja standarda, koji se propisuju EU Direktivom o poplavama, kao i uspostavljanje nacionalnih/multinacionalnih modula civilne zaštite za poplave, njihovo opremanje i obučavanje, kao i održavanje terenskih vježbi sa ciljem njihovog uvježbavanja (u pitanju je modul civilne zaštite: spašavanje od poplava sa korišćenjem čamaca (Flood Rescue using Boats – FRB)).
- **LOT 2** – fokusira se na pripravnost i odgovor na poplave. Podržava osnivanje dva modula civilne zaštite, koji se odnose na poplave, njihovo opremanje i obučavanje, kao i održavanje terenskih vježbi sa ciljem njihovog uvježbavanja (u pitanju su dva modula civilne zaštite: za odbranu od poplava (Flood Containment – FC) i modul visokog kapaciteta crpljenja vode (High Capacity Pumping – HCP)).

Tokom 2016. godine izrađeni su prekogranični protokoli za multinacionalne module civilne zaštite i definisane obaveze zemlje domaćina prilikom prijema timova za spašavanje, kao i tranzitne zemlje. Takođe, izrađene su standardne operativne procedure za međunarodne modularane timove i ***nabavljena je oprema za Nacionalni tim za spašavanje od poplava sa korišćenjem čamaca ukupne vrijednosti 64.306,13 €,*** koja se sastoji od čamaca, lične zaštitne opreme i opreme za upravljanje, kao i opreme za logistiku koja je potrebna za adekvatan odgovor u slučaju vanrednih situacija i sprovođenja operacija spašavanja u slučaju poplava. Od realizovanih aktivnosti izdvajamo i obuku timova/modula za spašavanje od poplava sa korišćenjem čamaca, koja je održana u periodu od 26. do 30. septembra 2016. godine, u Crnoj Gori na rijeci Zeti i Skadarskom jezeru na kojoj su, pored tima iz Crne Gore, učestvovali i timovi iz Hrvatske, Srbije i Bosne i Hercegovine (ukupno 55 učesnika). U sklopu obuke, dana 29. septembra 2016. godine, održana je vježba na kojoj su timovi demonstrirali stečena znanja i vještine za spašavanje iz vode sa korišćenjem čamaca. U okviru programa održana je *terenska vježba “IPA FLOODS – CRO 2016”*, u periodu od 17. do 21. oktobra 2016. godine u Zagrebu na kojoj je učestvovao crnogorski tim za spašavanje od poplava sa upotrebom čamaca. Crnogorski tim je učestvovao, kao dio modula „North“, koji su sačinjavali timovi iz Bosne i Hercegovine,

Republike Hrvatske, Crne Gore i Republike Srbije. Tim lider crnogorskog tima na ovoj aktivnosti je bio i tim lider cijelog modula. Inače, na vježbi su učestvovali spasilački timovi iz Albanije, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Srbije, Makedonije, Kosova, Turske, Italije, Češke Republike i Hrvatske, s ukupno 300 spasilaca. Vježbom je prezentovano spašavanje na vodi, spašavanje iz poplavljenih kuća i medicinska podrška. Uvježbavalo se spašavanje, evakuacija i zbrinjavanje ugroženih osoba i materijalnih dobara iz poplavama ugroženog područja, kao i aktiviranje i mobilizacija međunarodnih operativnih snaga civilne zaštite kroz Mehanizam Unije za civilnu zaštitu.

5.4.2. Projekat „Obrazovanje u oblasti vanrednih situacija“

U okviru projekta „*Obrazovanje u oblasti vanrednih situacija*“, koji realizuju Direktorat za vanredne situacije Ministarstva unutrašnjih poslova i Zavod za školstvo, tokom 2016. godine, realizovana su četiri seminar na kojima je ukupno 139 nastavnika/ca edukovano i osposobljeno za izvođenje nastavnih tema iz međupredmetne oblasti „Obrazovanje u oblasti vanrednih situacija“. Tokom seminara akcenat je dat na potrebu da se kod učenika insistira da usvoje znanja koja se odnose na postupanja prije, tokom i nakon događanja elementarnih nepogoda, tehničko-tehnoloških i drugih nesreća. Polaznicima seminara su u elektronskoj verziji ostavljeni materijali potrebni za izvođenje nastave, kao i prezentacije koje su napravili službenici Direktorata za vanredne situacije. Od 2016. godine i u srednjim školama realizuju se teme iz oblasti smanjenje rizika od katastrofa kroz međupredmetnu oblast „Obrazovanje u oblasti vanrednih situacija“.

Na ovaj način podići će se svijest učenika o opasnostima koje prijete od elementarnih nepogoda i drugih nesreća i o potrebi učešća u sistemu zaštite i spašavanja, a time će se podići i nivo bezbjednosti škola i učenika, koji će na kvalitetan i optimalan način reagovati u slučaju prirodnih katastrofa i drugih nesreća.

5.4.3. Projekat „Adaptacija na klimatske promjene na zapadnom Balkanu“

U okviru druge faze projekta „*Adaptacija na klimatske promjene na Zapadnom Balkanu*“, koji se realizuje uz podršku Njemačkog društva za međunarodnu saradnju (GIZ), izrađena je brošura pod nazivom „*Upravljanje rizikom od poplava*“ za područje uz Skadarsko jezero. Brošure su podijeljene ugroženom stanovništvu u Glavnom gradu Podgorici, Prijestonici Cetinje, kao i u opštinama Bar i Ulcinj. Kroz projekat je izvršeno ažuriranje planova za zaštitu i spašavanje od poplava u Glavnom gradu Podgorici, Prijestonici Cetinje i opštinama Bar i Ulcinj, i to najviše u dijelu mjera za zaštitu i spašavanje koje se sprovode u okviru tri faze (preventivna, operativna i sanaciona). Takođe, izvršena je nabavka opreme i sredstava za potrebe službi zaštite i spašavanja iz pomenutih opština, i to: lap-top računara (4 komada), GPS uređaja (4 komada), gumenih čizama (216 komada) i kišnih kabanica (216 komada).

5.4.4. IPA projekat „Prekogranična zaštita od požara“

Direktorat za vanredne situacije Ministarstva unutrašnjih poslova Crne Gore, u saradnji sa Fondacijom za razvoj sjevera Crne Gore (FORS Montenegro), realizovao je projekat pod nazivom „*Prekogranična zaštita od požara*“, koji finansira Evropska unija u okviru Programa prekogranične saradnje Bosna i Hercegovina – Crna Gora. Projekat se u Crnoj Gori realizovao u

opštinama Nikšić, Plužine, Šavnik, Žabljak i Pljevlja, dok su uključene opštine u Bosni i Hercegovini bile Mostar, Jablanica, Konjic, Ravno, Stolac, Čajniče, Gacko, Bileća, Trebinje i Foča. Aktivnosti u Bosni i Hercegovini su realizovali Sektor za zaštitu i spašavanje Ministarstva sigurnosti BiH i Institut za zaštitu od požara i eksplozija (INZA) iz Sarajeva.

Projektom je nabavljena oprema za zaštitu i spašavanje od požara, realizovani su treninzi i obuke za spasioce i ostale učesnike u sistemu zaštite i spašavanja na teme vezane za zaštitu i spašavanje od požara i smanjenje rizika od katastrofa, sprovedene prekogranične pokazne vježbe, održane kampanje informisanja stanovništva i djece o opasnostima koje prijete od požara, izrađene su Procedure saradnje i međusobne pomoći u oblasti prekogranične saradnje između opština iz Crne Gore i Bosne i Hercegovine u oblasti zaštite od požara, a urađena je i baza podataka požara na otvorenom prostoru za opštine u prekograničnoj oblasti.

Ovaj projekat je započet 18. decembra 2014. godine, trajao je 24 mjeseca i njegova vrijednost za Crnu Goru je 229.159,29 €, od čega je Evropska unija finansirala 84,99% projektnih troškova ili 194.762,48 €.

Tokom 2016. godine realizovano je sljedeće:

- ✚ Održan je kurs na temu “Smanjenje rizika od katastrofa” – napredni nivo za zaposlene u sistemu zaštite i spašavanja, u periodu od 28. do 31. marta 2016. godine, u Mostaru (BiH). Kurs je pohađalo 25 predstavnika iz Direktorata za vanredne situacije Ministarstva unutrašnjih poslova Crne Gore, Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine, Republičke uprave civilne zaštite Republike Srpske i Federalne uprave civilne zaštite, koji su prošli početni modul kursa na temu smanjenja rizika od katastrofa, a koji je održan u decembru 2015. godine u Podgorici. Tokom obuke, učesnici su imali priliku da čuju više informacija o međunarodnoj pomoći u zaštiti i spašavanju (propisi, zahtjevi i koordinacija), Mehanizmu civilne zaštite EU (struktura, uloga i mogućnosti), EU smjernicama za smanjenje rizika od katastrofa, praćenju i evaluaciji strategija za smanjenje rizika od katastrofa, identifikaciji i procjeni rizika, učešću različitih aktera u upravljanju rizicima od katastrofa, identifikaciji problema i predlozima za rješavanje problema. Poseban naglasak je stavljen na značaj prekogranične saradnje u smanjenju rizika od katastrofa, jačanje svijesti o opasnostima i razvijanju bezbjednosne kulture kroz edukaciju i saradnju sa medijima, rano upozoravanje i razvoj kapaciteta za odgovor na vanredne situacije i katastrofe.
- ✚ Realizovana su predavanja za učenike srednjih škola o smanjenju rizika od katastrofa i važnosti civilne zaštite i volontiranja. Predavanja su održana u Srednjoj stručnoj školi u Pljevljima, Srednjoj mještovitoj školi „17 septembar“ na Žabljaku, Srednjoj Ekonomsko – ugostiteljskoj školi u Nikšiću, Obrazovnom centru Šavnik u Šavniku i Obrazovnom centru u Plužinama. Predavanjima su prisustvovala 222 učenika (ukupno 10 predavanja), a realizovana su u periodu od 21. do 28. aprila 2016. godine. Cilj ovih predavanja bio je jačanje svijesti učenika o opasnostima od prirodnih i drugih katastrofa, posljedicama koje prouzrokuju, kao i preventivnim i drugim oblicima djelovanja u rizičnim situacijama. Na predavanjima su, kroz aktivnu interakciju učenika i predavača, obrađivane sljedeće teme: pojam i vrste vanrednih situacija, organi nadležni za reagovanje u vanrednim situacijama, požar kao vanredna situacija, uzroci nastanka požara, ponašanje u slučaju nastanka požara, osnovne informacije o jedinstvenom evropskom broju za pozive u hitnim situacijama – 112, preventivne aktivnosti za smanjenje rizika od nastanka požara, itd.
- ✚ Nabavljena je oprema za zaštitu i spašavanje od požara za Direktorat za vanredne situacije, službe za zaštitu i spašavanje iz Nikšića, Pljevalja, Žabljaka, Plužina i Šavnika i

dobrovoljna vatrogasna društva Trubjela i Breznica, koja treba da doprinese boljoj pripremljenosti za reagovanje u slučaju dešavanja požara na otvorenom prostoru. Oprema se sastoji od kombinezona za šumske požare od negorivog materijala, rukavica, spasilačkog pojasa, zaštitne kacige, naprtnjača i metalnih metlarica za gašenje požara ugušenjem. Vrijednost opreme je 95.675 eura.

✚ Održana je obuka za opštinske timove za zaštitu i spašavanje na temu „**Smanjenje rizika od katastrofa i upravljanje u vanrednim situacijama**“, 9. i 10. septembra 2016. godine, u Žabljaku radi unapređenja koordinacije aktivnosti nadležnih organa na lokalnom nivou u slučaju vanrednih situacija. Obuku je prošlo 20 pripadnika opštinskih timova za zaštitu i spašavanje iz Nikšića, Žabljaka, Pljevalja, Plužina i Šavnika. S obzirom na to da su opštinski timovi za zaštitu i spašavanje među glavnim akterima kada opasnost pogodi određenu opštinu, tokom obuke učesnici su imali priliku da čuju više informacija o ključnim konceptima smanjenja rizika od katastrofa, sistemu zaštite i spašavanja u Crnoj Gori, ulozi opštinskih timova u slučaju vanredne situacije, komponentama upravljanja rizicima od katastrofa na lokalnom nivou, identifikaciji, procjeni i praćenju rizika i formulaciji lokalnih planova i strategija. Takođe, na treningu je bilo riječi i o međunarodnim inicijativama i saradnji u oblasti smanjenja rizika od katastrofa. Pored unapređenja znanja i vještina za smanjenje rizika od katastrofa na lokalnom nivou, cilj obuke je bio i razmjena iskustava i unapređenje saradnje između timova iz različitih opština, koji se u slučajevima vanrednih situacija suočavaju sa istim zadacima i izazovima.

✚ Izrađena je brošura na temu “Smanjenje rizika od katastrofa” za učenike srednjih škola.

✚ Povodom obilježavanja 13. oktobra – *Međunarodnog dana smanjenja rizika od katastrofa*, u Nikšiću je organizovan prekogranični kviz u cilju jačanja svijesti učenika srednjih škola o opasnostima od prirodnih i drugih nepogoda, posljedicama koje prouzrokuju, kao i preventivnom i drugim oblicima djelovanja koje mogu preduzeti u rizičnim situacijama. Kvizu su prethodila predavanja na ovu temu, prilagođena uzrastu i interesovanjima učenika, kojima je prisustvovalo oko 500 učenika srednjih škola, a podijeljene su im i brošure o smanjenju rizika od katastrofa i požarima i letak o broju 112. Osim podizanja nivoa svijesti učenika o smanjenju rizika od katastrofa, ova aktivnost je imala za cilj povezivanje škola i učenika iz različitih opština, kao i jačanje prekogranične saradnje između obrazovnih ustanova. U kvizu je učestvovalo 8 ekipa iz 8 srednjih škola iz Gacka, Foče, Jablanice, Konjica, Nikšića, Šavnika, Žabljaka i Plužina, a domaćin kviza je bila Srednja ekonomsko-ugostiteljska škola iz Nikšića. Pobjednici kviza su za svoje škole osvojili i vrijedne nagrade – računar, multifunkcionalni uređaj i štampač. Za osvojeno prvo mjesto Srednja mješovita škola „17. septembar“ iz Žabljaka je dobila računar, za osvojeno drugo mjesto JU Srednja ekonomsko-ugostiteljska škola iz Nikšića je dobila multifunkcionalni uređaj, dok je za osvojeno treće mjesto JU Srednja škola iz Jablanice dobila štampač. Ostalim školama koje su učestvovale u kvizu, dodijeljene su utješne nagrade – skeneri. Organizovanje prekograničnog kviza je još jedna u nizu aktivnosti informisanja učenika osnovnih i srednjih škola, ali i javnosti uopšte, o prevenciji i zaštiti od prirodnih i drugih nepogoda, koje su realizovane u sklopu ovog projekta.

✚ Izrađene su Procedure saradnje i međusobne pomoći u oblasti prekogranične saradnje između opština iz Crne Gore i Bosne i Hercegovine u oblasti zaštite od požara, kao i baza podataka požara na otvorenom prostoru u opštinama u prekograničnoj oblasti.

Projekat je doprinio unapređenju prekogranične saradnje u ovoj oblasti kroz razmjenu iskustava, znanja i najboljih praksi, unaprijedio je sistem obavješćavanja i razmjene informacija, kao i omogućio zajedničke akcije usmjerene ka zaštiti od požara.

5.4.5. Projekat „Jačanje kapaciteta za prvi odgovor u CBRN-u i regionalna saradnja zemalja jugoistočne Evrope, južnog Kavkaza, Moldavije i Ukrajine“

Projekat „Jačanje kapaciteta za prvi odgovor u CBRN-u i regionalna saradnja zemalja jugoistočne Evrope, južnog Kavkaza, Moldavije i Ukrajine“ (Ref: Europe Aid/IFS/2014/347634), Project 44 “Strengthening CBRN first response capabilities and regional cooperation in South East Europe, Southern Caucasus, Moldova and Ukraine”), koji finansira Evropska unija, počeo je sa implementacijom u maju 2015. godine, a predviđen je da traje do kraja decembra 2017. godine. Konzorcijum koji implementira projekat čine: Belgijski nuklearni istraživački institut (CSK-CEN), Slovački institut za prvi odgovor (ISEMI), Holandski nacionalni institut za javno zdravlje i životnu sredinu (RIVM), Poljski institut za organsku hemiju (IPO) i Belgijski institut za radio elemente (IRE). Partneri na ovom projektu su UNICRI – Međuregionalni istraživački institut za kriminal i pravdu i CoE-Regionalni sekretarijat za izuzetno upravljanje. Zemlje korisnice projekta su: Albanija, Bosna i Hercegovina, Crna Gora, Srbija, Makedonija, Jermenija, Moldavija i Ukrajina, kao i region Kavkaza. Cilj projekta je unapređenje kapaciteta institucija i službi koje se bave zaštitom i spašavanjem od HBRN. Kao glavna aktivnost u projektu navodi se nabavka – donacija opreme za timove koji obezbjeđuju prvi odgovor, kao i organizovanje obuka i jačanje institucionalne i regionalne saradnje. Najveći benefit projekta jeste da će se obezbijediti oprema i odgovarajuća obuka za jedan tim spasilaca.

U okviru projekta, tokom 2016. godine, realizovane su dvije obuke za pripadnike službi zaštite i spašavanja i to, u periodu od 3. do 5. aprila 2016. godine u Poljskoj i u periodu od 6. do 10. aprila 2016. godine u Holandiji. Takođe, u periodu od 13. do 15. septembra 2016. godine u Dubrovniku (Republika Hrvatska) održan je sastanak projektnih partnera u cilju poboljšanja procedura za regionalnu i međuregionalnu saradnju. Na sastanku („progress meeting“) predstavnici Konzorcijuma prezentovali su svoje dosadašnje aktivnosti, kao i aktivnosti na daljoj implementaciji ovog projekta. Članovi Konzorcijuma su predstavnike zemalja korisnica projekta detaljno upoznali sa radnim paketima (WP1, WP2, WP3, WP5 i WP6), zatim su uslijedile i prezentacije zemalja učesnica o radnom planu implementacije projekta 44 u svakoj državi posebno i napretku u ovoj oblasti. Vođena je interaktivna diskusija predstavnika projektnih partnera i članova Konzorcijuma. Posebno je diskutovano o standardnim operativnim procedurama, razmjeni naučenih lekcija i interregionalnoj saradnji u slučaju HBRN-a. Dogovoreno je da svaka država održi nacionalne štabne vježbe i terenske vježbe u 2016. godini i početkom 2017. godine, a da se regionalne vježbe realizuju u drugoj polovini 2017. godine.

U okviru radnog plana – paketa WP6 predviđene su vježbe u svim zemljama korisnicama projekta, kao i u regionu. Nacionalna štabna vježba u Crnoj Gori (TTX) održana je 6. i 7. decembra 2016. godine, u hotelu „Aurel“ u Podgorici sa scenarijom radijacionog akcidenta (tema vježbe je bila „Saobraćajni udes sa radioaktivnim materijalom“).

Na vježbi je učestvovalo 27 predstavnika iz crnogorskih institucija, i to iz Direktorata za vanredne situacije MUP-a Crne Gore, Službe zaštite Glavnog grada Podgorice, Kliničkog centra Crne Gore, Instituta za javno zdravlje, Centra za ekotoksikološka ispitivanja, Agencije za zaštitu životne sredine, Zavoda za hidrometeorologiju i seizmologiju Crne Gore i Uprave policije –

Sektora granične policije. Vježbi su, u ulozi posmatrača, prisustvovali i predstavnici Konzorcijuma iz Belgijskog nuklearnog istraživačkog instituta (CSK-CEN), Ahmed Nagy i menadžer projekta Damir Subašić. Scenario vježbe bio je saobraćajni udes sa vozilima koji uključuju opasne materije – radioaktivni materijal. Prvog dana vježbe poslije uvodne riječi i predstavljanja učesnika, predstavnici Direktorata za vanredne situacije imali su prezentacije na sljedeće teme: “Priprema i odgovor na HBRN u Crnoj Gori”, “Sistem zaštite i spašavanja”, “Uloga OKC 112 u zaštiti i spašavanju” i “Studije slučaja i naučene lekcije”, a predstavnik Konzorcijuma iz Belgijskog nuklearnog istraživačkog instituta gđin Ahmed Nagy je imao prezentaciju na temu “Pakovanje i transport radioaktivnog materijala”. Poslije održanih prezentacija shodno agendi učesnici su podijeljeni po grupama, koje su izabrale lidera i pristupile davanju odgovora na uručene pamflete scenarija. Drugog dana nastavljena je diskusija o ponuđenom scenariju. Incident koji se simulirao bio je saobraćajni udes uključujući HBRN. Svaki član grupe dobijao je inpute o događaju po fazama: I faza: “Obavješćavanje o saobraćajnom udesu”, II faza: “Službe za prvi odgovor na sceni”, III faza: “Informacije o udesu” i IV faza: “Čišćenje”. Vođena je interaktivna diskusija o ponuđenim situacijama i o ulogama relevantnih organa u odgovoru. Zatim su uslijedili brifinzi lidera grupa i predstavljanje rezultata. Vježba je imala za cilj da testira standardne operativne procedure u slučaju radijacionog udesa, uključujući i planove drugih relevantnih institucija, kao što su Centar za ekotoksikološka ispitivanja, službe zaštite i spašavanja, Uprava policije i drugi. Takođe, testiran je način komunikacije, koordinacije i donošenja odluka na lokalnom i nacionalnom nivou u slučaju pojave prekomjernog zračenja i koordinacija između nacionalnih institucija. Vježba je ocjenjena kao veoma uspješna i zaključeno je da treba nastaviti sa organizacijom sličnih vježbi i događaja sa ciljem unapređenja saradnje i koordinacije svih učesnika sistema u slučaju incidenata izazvanih hemijskim, biološkim i radioaktivnim materijalom, kako na lokalnom tako i na nacionalnom nivou.

5.4.6. Projekat obuke i opremanja timova za spašavanje u slučaju poplava u jugoistočnoj Evropi (Joint Emergency Response Unit in Case of Floods in South Eastern Europe) u okviru Inicijative za pripremljenost i prevenciju katastrofa u jugoistočnoj Evropi (DPPI SEE) – JERU projekat

U okviru Inicijative za pripremljenost i prevenciju katastrofa u Jugoistočnoj Evropi (DPPI SEE) realizuje se *JERU projekat – Projekat obuke i opremanja timova za spašavanje u slučaju poplava u Jugoistočnoj Evropi (Joint Emergency Response Unit in Case of Floods in South Eastern Europe)*, ukupne vrijednosti 230.000,00 €. Opšti cilj projekta je razvoj operativnih sposobnosti u slučaju poplava u regionu jugoistočne Evrope.

Rukovodilac JERU projekta je Državna uprava za zaštitu i spašavanje Republike Hrvatske, a korisnici projekta sve DPPI SEE zemlje članice: Albanija, Bosna i Hercegovina, Bugarska, Hrvatska, Makedonija, Crna Gora, Rumunija, Srbija, Slovenija i Turska.

Krajni korisnici projekta su: nacionalne službe za upravljanje u vanrednim situacijama država članica DPPI SEE, kao odgovorni subjekti za sve aktivnosti upravljanja u slučaju dešavanja različitih vrsta hazarda. Takođe, pored državnih organa na nacionalnom nivou, direktni i krajnji korisnici projekta su i lokalne samouprave, kao i građani zemalja članica DPPI SEE.

U okviru projekta nabavljena je lična zaštitna oprema za crnogorski tim za spašavanje u slučaju poplava, koji broji 9 članova (8 članova tima + 1 vođa tima). Vrijednost opreme, koja je isporučena 20. maja 2016. godine, je 16.000 eura.

Nabavka opreme je preduslov za organizaciju ključnih aktivnosti projekta SWIFT obuke – obuke za spašavanje na brzim vodama (4 ukupno) i terenske vježbe (kao završne aktivnosti projekta). Obuke će se realizovati u prvoj polovini 2017. godine u okviru Godišnjeg plana aktivnosti (Disaster Management Training Programme – DMTP) i to po sistemu: dvije (2) SWIFT obuke sa dvije (2) zemlje učesnice u svakoj i dvije (2) SWIFT obuke sa tri (3) zemlje učesnice u svakoj. Zemlje domaćini SWIFT obuke biće Hrvatska, Slovenija, Bugarska i Rumunija. Predviđeno je da se sve četiri obuke održe u jednoj sedmici na različitim lokacijama.

Nakon završene obuke, planirano je da se održi zajednička vježba, koja će se realizovati u okviru NATO vježbe „BiH 2017“. NATO vježba „BiH 2017“ će se održati u periodu od 24. do 28. septembra 2017. godine u Tuzli.

5.4.7. IAEA projekat „Unapređenje nacionalnih kapaciteta za pripremu i odgovor u slučaju radijacionog udesa“

U saradnji sa Međunarodnom agencijom za atomsku energiju iz Beča (IAEA) nastavila se realizacija projekta RER 9130 „*Unapređenje nacionalnih kapaciteta za pripremu i odgovor u slučaju radijacionog udesa*“. Cilj projekta je jačanje nacionalnih aranžmana za odgovor u slučaju događanja radijacionog i nuklearnog udesa, implementacija najnovijih standarda i razmjena iskustava sa zemljama u regionu.

Održana je ekspertska misija u okviru tehničke saradnje sa Međunarodnom agencijom za atomsku energiju (MAEA-IAEA) i nacionalnog projekta MNE 9006 „Unapređenje regulatorne infrastrukture u oblasti nuklearne i radijacione sigurnosti“. Cilj ove misije bio je revizija Strategije zaštite od jonizujućeg zračenja, radijacione sigurnosti i upravljanja radioaktivnim otpadom u kojoj se uvodi posebno poglavlje o edukaciji i osposobljavanju lica koja su profesionalno izložena zračenju, koja učestvuju u transportu radioaktivnog materijala i koja su zadužena za prvi odgovor „first responders“. Takođe, održana je i misija sa ciljem revizije postojećeg i izrade novog Integrisanog plana podrške za oblast nuklearne bezbjednosti (INSSP), kao i izrade Akcionog plana za njegovo sprovođenje o čemu je već bilo riječi.

5.4.8. Smanjenje rizika od katastrofa i bezbjednost u zemljama članicama OEBS-a

U okviru ovog projekta koji je podržan od strane misije OEBS-a u Crnoj Gori i koji je usmjeren isključivo na prekogranične aspekte Crne Gore i Albanije, realizovano je nekoliko aktivnosti, od kojih izdvajamo, kao najznačajnije: ažuriranje opštinskog plana zaštite i spašavanja od poplava opštine Ulcinj; izradu brošura o smanjenju rizika od požara, poplava i zemljotresa na engleskom, crnogorskom i albanskom jeziku; organizovanje i sprovođenje kampanje o podizanju svijesti građana za adekvatno postupanje u slučaju događanja elementarnih nepogoda na području opštine Ulcinj, kao i edukaciju 18 profesora Gimnazije „Bratstvo i jedinstvo“ iz Ulcinja za sprovođenje međupredmetnog programa „*Obrazovanje u oblasti vanrednih situacija*“.

5.4.9. Program obuke za treće zemlje

U 2016. godini započelo se sa realizacijom regionalnog projekta pod nazivom „*Program obuke za treće zemlje*“, koji realizuje Centar za upravljanje krizama Republike Makedonije u saradnji sa Japanskom agencijom za međunarodnu saradnju (JICA). Projekat se odnosi na razvoj integrisanog sistema za prevenciju šumskih požara i sistema rane najave u slučaju događanja šumskih požara. Izdvaja se organizovanje prve tehničke obuke, u okviru ovog projekta, koja je održana u Skoplju, u periodu od 21. do 25. novembra 2016. godine. Na obuci su učestvovali službenici Direktorata za vanredne situacije, Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja i Uprave za šume.

5.4.10. NEIFLEX projekat „Vježba spašavanja od poplava u sjevero-istočnom dijelu Italije“

NEIFLEX projekat „Vježba spašavanja od poplava u sjevero-istočnom dijelu Italije“, koji se sprovodi u okviru Mehanizma za civilnu zaštitu EU, u dijelu koji se odnosi na organizovanje terenskih vježbi, ima za cilj jačanje operativne saradnje i interoperativnosti modula za spašavanje iz poplava na terenu u okviru vježbe koja će se organizovati u Italiji u drugoj polovini 2017. godine, kao i unapređenje podrške zemlje domaćina (HNS) i standardnih operativnih procedura. Vodeći partner je Odsjek za civilnu zaštitu Republike Italije, dok su partneri pored Direktorata za vanredne situacije MUP-a Crne Gore i Sektor za vanredne situacije MUP-a Republike Srbije, Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Austrije, Odsjek za civilnu zaštitu i pripremljenost na vanredne situacije MUP-a Republike Francuske i Uprava za civilnu zaštitu i humanitarnu pomoć Republike Slovenije. Projekat, koji traje 24 mjeseca, započeo je sa realizacijom u januaru 2016. godine. U okviru projekta učestvovano je na uvodnom sastanku (kick off meeting), 10. februara 2016. godine u Briselu i na Inicijalnom planskom sastanku u vezi sa planiranjem terenske vježbe na temu poplava, 23. novembra 2016. godine, u Rimu.

5.4.11. Projekat BUFFER IT

Projekat BUFFER IT, koji se realizuje u okviru Mehanizma za civilnu zaštitu EU (buffer kapaciteti) ima za cilj da olakša raspoređivanje kapaciteta (jedan avion Canadair CL) u slučaju zahtjeva za međunarodnu pomoć u slučaju šumskih požara velikih razmjera, kao i da obuči stručnjake zadužene da rukovode operacijama gašenja požara iz vazduha i / ili oficire za vezu, ali i stručnjake koji će biti u stanju da prenesu stečena znanja i vještine u njihovim državama ili kroz Mehanizam za civilnu zaštitu Evropske unije. U okviru ovog projekta učestvovano je na dvije obuke u vezi sa definisanjem procedura prijema međunarodne pomoći u slučaju šumskih požara velikih razmjera i obučavanjem rukovodioca operacija gašenja požara, koji su održani u gradu Lamezia Terme, Republika Italija, u periodu od 23. do 27. maja 2016. godine i u periodu od 24. do 28. oktobra 2016. godine. U okviru ovog projekta, preko Centra za koordinaciju odgovora na vanredne situacije (ERCC) u Briselu može se tražiti međunarodna pomoć za aktivaciju BUFFER IT kapaciteta, koji se sastoji od jednog aviona tipa Kanader-Bombardier 415 sa posadom. Kanader se može tražiti u maksimalnom trajanju od 8 dana. Avion je bio na raspolaganju od 15. juna do 15. septembra 2016. godine. Obaveza zemlje koja prima pomoć je isključivo smještaj pilotskog i ostalog osoblja i troškovi goriva. Aktivacija je moguća u maksimalnom vremenu od

24 časa od zvaničnog poziva za pomoć preko ERCC-a. Ovaj projekat realizuje Odsjek za civilnu zaštitu Republike Italije.

5.4.12. Projekat SVAROG 2017

SVAROG 2017 projekat je odobren je za finansiranje od strane Evropske komisije u novembru 2016. godine. Konzorcijum koji implementira projekat sačinjavaju Državna uprava za zaštitu i spašavanje Republike Hrvatske (koordinator), Direktorat za vanredne situacije MUP-a Crne Gore, francuska škola za civilnu zaštitu – ENTENTE i Regionalni centar za praćenje požara Republike Makedonije. U projektu će učešće uzeti i predstavnici Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Austrije (Odsjek za operacije i koordinaciju u slučaju kriza i katastrofa), koji će učestvovati na vježbi. Ukupan budžet projekta je 377.432 eura, od čega Evropska komisija pokriva 85% cjelokupnih troškova, dok učesnici projekta preostalih 15% troškova. Glavni cilj projekta je jačanje regionalne i prekogranične saradnje u oblasti zaštite od požara, upoznavanje sa procedurama i funkcionisanjem Mehanizma za civilnu zaštitu Unije, testiranje i uvježbavanje standardnih operativnih procedura u slučaju požara, razmjena informacija, znanja i najbolje prakse između timova za zaštitu i spašavanje od požara itd. Projekat će se sprovesti u periodu od 1. februara 2017. godine do 31. januara 2018. godine (12 mjeseci).

5.4.13. Projekat ADRIATIC 2018

ADRIATIC 2018 projekat odobren je za finansiranje od strane Evropske komisije u novembru 2016. godine. Konzorcijum koji implementira projekat sačinjavaju Državna uprava za zaštitu i spašavanje Republike Hrvatske (koordinator), Direktorat za vanredne situacije MUP-a Crne Gore, Uprava za civilnu zaštitu i humanitarnu pomoć Republike Slovenije i Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture Republike Hrvatske. Ukupan budžet projekta je 718.174 eura, od čega Evropska komisija pokriva 85% cjelokupnih troškova, dok učesnici projekta preostalih 15% troškova. Glavni cilj projekta je jačanje regionalne i prekogranične saradnje u oblasti civilne zaštite, upoznavanje sa procedurama i funkcionisanjem Mehanizma Unije za civilnu zaštitu, testiranje i uvježbavanje standardnih operativnih procedura, razmjena informacija, znanja i najbolje prakse između spasilačkih timova, poboljšanje odgovora na incidente na moru koji zahtijevaju zajednički odgovor na zagađenje mora i obale uz pomoć Mehanizma Unije za civilnu zaštitu. ADRIATIC 2018 će služiti kao platforma koja ima za cilj uključiti sve raspoložive resurse na lokalnom, nacionalnom, regionalnom i međunarodnom nivou, identifikovati moguće nedostatke, područja interesa, kao i najefikasnija rješenja za poboljšanje spremnosti i odgovora u slučaju pomorske nesreće. Osim terenske vježbe civilne zaštite, koja je planirana za maj 2018. godine na lokaciji Splitskog akvatorijuma, održaće se dvije radionice, jedna na temu „Gašenja požara na velikim brodovima i podvodnim aktivnostima“, a druga na temu „Odgovora na zagađenje otvorenog mora i obale“. Projektom je planirano objavljivanje priručnika *Oiled Shoreline Clean-up Manual*, koji sadrži uputstva za čišćenje obale zagađene naftom, a moći će ga koristiti svi uključeni u navedenu problematiku i po završetku projekta. Projekat će se sprovesti u periodu od 1. januara 2017. godine do 30. juna 2018. godine (18 mjeseci).

5.4.14. DIRECT projekat – Budimo otporni na nepogode

DIRECT projekat – Budimo otporni na nepogode odobren je za finansiranje od strane Evropske komisije u decembru 2016. godine, a realizacija je otpočela 1. januara 2017. godine.

Konzorcijum koji implementira projekat sačinjavaju FORS Montenegro – Fondacija za razvoj sjevera Crne Gore (koordinator), Direktor za vanredne situacije MUP-a Crne Gore, Vatrogasno – spasilačka služba Kranj iz Slovenije, Vatrogasno – spasilačka brigada Moravsko – Šleskog kraja iz Češke i Udruženje vatrogasaca Češke. Glavni cilj ovog dvogodišnjeg projekta je unapređenje pripremljenosti lokalnih zajednica, službi i institucija za efikasniji odgovor na prirodne i druge nepogode čiji broj je u porastu. Najvažnije projektne aktivnosti uključuju treninge za spasioce ne teme vezane za zaštitu i spašavanje u slučajevima požara, poplava, zemljotresa i dr, terenske vježbe spašavanja, treninge na temu smanjenja rizika od katastrofa, izradu evakuacionih planova za škole i lokalne zajednice, vježbe evakuacije, kampanju informisanja stanovništva o rizicima od katastrofa, studijsku posjetu EU, međunarodne konferencije na temu smanjenja rizika od katastrofa itd. Važan segment projekta je međunarodna saradnja u ovoj oblasti koja će dovesti do razmjene iskustava i modela dobrih praksi, kako između institucija i službi koje se bave zaštitom i spašavanjem, tako i samih spasilaca koji se u svom poslu često suočavaju sa istim zadacima i izazovima. Ukupna vrijednost projekta iznosi 736.257,34 eura, od čega je doprinos Evropske unije 552.131 euro, ili 75% ukupnih projektnih troškova. Za Crnu Goru je opredijeljeno 288.795 eura, od čega EU finansira 218.582 eura. Realizacija projekta će trajati 24 mjeseca.

5.4.15. Inicijativa za pripremljenost i prevenciju katastrofa u jugoistočnoj Evropi (DPPI SEE)

Inicijativa za pripremljenost i prevenciju katastrofa u jugoistočnoj Evropi (DPPI SEE), proizašla je iz aktivnosti unutar III radnog stola Pakta stabilnosti za jugoistočnu Evropu (SPSEE), u novembru 2000. godine. *Memorandum o razumijevanju o institucionalnom okviru za Inicijativu za pripremljenost i prevenciju katastrofa u jugoistočnoj Evropi (MoU DPPI SEE) potpisan je 24. septembra 2007. godine u Zagrebu* od strane Vlada Republike Albanije, Republike Bugarske, Republike Hrvatske, Republike Makedonije, Republike Moldavije, Crne Gore, Rumunije i Republike Slovenije, te od strane Vlada Bosne i Hercegovine i Republike Turske u Sofiji 8. aprila 2008. godine i Republike Srbije u Sarajevu 7. aprila 2009. godine (ukupno 11 država). *Na 27. regionalnom sastanku Inicijative, dana 28. novembra 2013. godine, u Sarajevu, potpisan je novi Memorandum o razumijevanju o institucionalnom okviru za Inicijativu za pripremljenost i prevenciju katastrofa u jugoistočnoj Evropi (DPPI SEE),* kojim je osam od ukupno jedanaest država produžilo mandat Inicijative na neodređeno vrijeme, i to: Republika Albanija, Republika Bugarska, Republika Hrvatska, Crna Gora, Republika Makedonija, Republika Slovenija, Republika Srbija i Republika Turska. Bosna i Hercegovina je Memorandum potpisala, dana 18. aprila 2014. godine u Sarajevu, dok je Rumunija pristupila Inicijativi, dana 19. novembra 2014. godine, na 29. regionalnom sastanku Inicijative, koji je održan u Sarajevu. Danas Inicijativa broji 10 država članica, dok je nekadašnja članica Republika Moldavija partner DPPI SEE. Glavni zadaci Inicijative su doprinos izgradnji institucionalnih kapaciteta organizacija za upravljanje u katastrofama, kako bi se poboljšala pripremljenost i prevencija katastrofa u zemljama regiona jugoistočne Evrope.

Tokom 2016. godine, Službenici Direktorata za vanredne situacije Ministarstva unutrašnjih poslova unaprijedili su svoja znanja učestvovanjem u aktivnostima u okviru Godišnjeg plana aktivnosti (Disaster Management Training Programme – DMTP) Inicijative za pripremljenost i prevenciju katastrofa u jugoistočnoj Evropi (DPPI SEE).

U okviru DMTP 2016 od januara do decembra 2016. godine, službenici Direktorata za vanredne situacije MUP-a učestvovali su na dva regionalna sastanka koja su se održala u periodu od 4. do 6. aprila 2016. godine u Portorožu (Republika Slovenija), odnosno u periodu od 15. do 16. novembra 2016. godine u Sarajevu (Bosna i Hercegovina), kao i na jednoj konferenciji, dva seminara, tri kursa i jednoj radionici, koji su organizovani u okviru Godišnjeg plana aktivnosti (Disaster Management Training Programme – DMTP) Inicijative za pripremljenost i prevenciju katastrofa u Jugoistočnoj Evropi (DPPI SEE)⁹. U okviru DMTP 2016 organizovane su i obuke za operativne jedinice za zaštitu i spašavanje, ukupno tri obuke o kojima je već bilo riječi.

Aktivnosti na kojima su učestvovali predstavnici iz Crne Gore:

- **Konferencija „Dani kriznog upravljanja“**, u periodu od 12. do 13. aprila 2016. godine, u Splitu (R. Hrvatska). Tema konferencije bila je "Evropsko sigurnosno okruženje i izazovi" i obuhvatila je nekoliko tematskih cjelina od savremenih sigurnosnih izazova i trendova u kriznom komuniciranju, izbjegličke i migracijske krize do osvrta na naučene lekcije i politike reforme. Osim domaćih stručnjaka, na konferenciji su prisustvovali i stručnjaci iz 15 zemalja, koji su u svom području djelovanja dali uvid u važnost unapređenja sistema kriznog upravljanja, neophodne edukacije profesionalnog kadra za potrebe kriznog upravljanja, kao i promovisanje naučnih te stručnih rasprava o izazovima sigurnosti. Učestvovao je jedan predstavnik iz Direktorata za vanredne situacije MUP-a.
- **Seminar o procjeni rizika od katastrofa**, u periodu od 13. do 14. aprila 2016. godine, u Beogradu (R. Srbija). Cilj seminara bio je da se razmijene iskustva između država članica Inicijative na temu izrade i usvajanja nacionalnih procjena rizika, od različitih vrsta prirodnih i ljudski izazvanih katastrofa, kao i da se upoznaju sa metodologijom za izradu procjene rizika od katastrofa. Učestvovala su dva predstavnika iz Direktorata za vanredne situacije MUP-a.
- **Kurs na temu pripremljenosti i odgovora na katastrofe**, u periodu od 20. do 24. juna 2016. godine, u Strugi (R. Makedonija), u organizaciji UN OCHA, DPPI SEE i Direkcije za zaštitu i spašavanje R. Makedonije. Kurs je imao za cilj poboljšanje interoperabilnosti i koherentnosti među različitim akterima u vanrednim situacijama kroz unapređenje njihovih znanja i vještina radi što bolje pripremljenosti za odgovor u slučaju različitih vrsta katastrofa. Učestvovala su dva predstavnika iz Direktorata za vanredne situacije MUP-a.
- **Kurs na temu „Smanjenje rizika od katastrofa za direktore škola“**, u periodu od 26. do 30. septembra 2016. godine u Termama Tuhelj (R. Hrvatska). Kurs je imao za cilj podizanje svijesti među direktorima škola o posljedicama katastrofa i smanjenju rizika od katastrofa (DRR), uključivanju smanjenja rizika od katastrofa, kao jedne od značajnih tema, u svakodnevne nastavne programe i planove bez dodatnog uvećanja nastavnog gradiva, upoznavanje, prije svega sa Sendai okvirom za smanjenje rizika od katastrofa (2015-2030) i značajem njegove kvalitetne implementacije itd. Stečena znanja na kursu će omogućiti i kvalitetnu implementaciju međupredmetne oblasti „Obrazovanje u vanrednim situacijama“ i povećati nivo znanja i svijesti o značaju izučavanja i djelovanja u slučaju događanja različitih vrsta prirodnih, tehničko-tehnoloških i drugih hazarda. Na kursu su učestvovali direktorice Osnovne škole „Pavle Rovinski“ iz Podgorice i Osnovne škole „Njegoš“ iz Spuža.

⁹ Detaljne informacije o svim realizovanim aktivnostima u okviru DMTP 2016 su na sajtu: <http://www.dppi.info/programmes-activities>

- **Seminar na temu “Sigurne škole – Platforma za razgovor o smanjenju rizika od katastrofa”**, u periodu od 17. do 18. novembra 2016. godine, u Ankari (R. Turska). Seminar je imao za cilj razmjenu informacija i najboljih praksi (tursko iskustvo) vezano za Inicijativu UNISDR-a koja se odnosi na sigurne škole (Worldwide Initiative for Safe Schools). Na seminaru su učestvovalе direktorice O.Š. “Pavle Rovinski” i O.Š. “Vlado Milić” iz Podgorice.
- **Radionica koja se odnosi na uspostavljanje privremenih zaštitnih centara i na aktivnosti Predsjedništva Turske za upravljanje u katastrofama i vanrednim situacijama (AFAD) u vezi sa izbjeglicama iz Sirije**, u periodu od 14. do 15. novembra 2016. godine, u Gaziantepu (R. Turska). Cilj radionice je bio razmjena informacija, znanja i najbolje prakse kada je u pitanju uspostavljanje privremenih zaštitnih centara, upoznavanje sa aktivnosti AFAD-a na zbrinjavanju izbjeglica iz Sirije, kao i razmjena iskustava o najvećoj migratorskoj krizi u istoriji. Učestvovala su dva predstavnika iz Direktorata za vanredne situacije MUP-a.
- **Kurs na temu smanjenja rizika od katastrofa**, u periodu od 14. do 18. novembra 2016. godine, u Bledu (R. Slovenija). Kurs je imao za cilj unapređenje znanja i vještina u oblasti smanjenja rizika od katastrofa, pripremljenosti, reagovanja i oporavka od katastrofa, koje su specifične za region jugoistočne Evrope. Učestvovala su dva predstavnika iz Direktorata za vanredne situacije MUP-a.
- **Radionica o ublažavanju i saniranju posljedica poplava**, u periodu od 13. do 15. decembra 2016. godine, u Beogradu (R. Srbija). Cilj radionice je bio razmjena iskustava i najbolje prakse u organizovanju i sprovođenju mjera i aktivnosti za ublažavanje i saniranje posljedica elementarnih nepogoda sa naglaskom na poplave. Učestvovala su dva predstavnika iz Direktorata za vanredne situacije MUP-a.

Učestvovanjem u aktivnostima u okviru DPPI SEE, tokom 2016. godine, nastavilo se sa jačanjem regionalne saradnje iz oblasti zaštite i spašavanja i smanjenja rizika od katastrofa, kako bi se poboljšala pripremljenost i prevencija katastrofa u zemljama regiona jugoistočne Evrope. Takođe, potvrdio se i nastavak saradnje sa postojećim međunarodnim partnerima, kao i omogućilo povezivanje sa novim partnerima iz ove oblasti. Tokom 2016. godine nastavilo se sa započetim usaglašavanjem Sporazuma između Vijeća ministara Bosne i Hercegovine i vlada ostalih država članica Inicijative za pripremljenost i prevenciju katastrofa u jugoistočnoj Evropi o opisu poslova države domaćina za osoblje Sekretarijata Inicijative za pripremljenost i prevenciju katastrofa u jugoistočnoj Evropi (Host Country Agreement – HCA), kao i sa aktivnostima na realizaciji Projekta obuke i opremanja timova za spašavanje u slučaju poplava u jugoistočnoj Evropi (JERU projekat).

5.4.16. Treća konferencija nacionalne platforme za smanjenje rizika od katastrofa

Odbor za smanjenje rizika od katastrofa organizovao je Treću konferenciju Nacionalne platforme za smanjenje rizika od katastrofa dana 23. juna 2016. godine u Podgorici. U pripremi Konferencije govorilo se o ulozi Nacionalne platforme za smanjenje rizika od katastrofa u Crnoj Gori, smjernicama Sendai okvira za smanjenje rizika od katastrofa i neophodnim aktivnostima koje se trebaju realizovati kako bi se smanjio rizik od poplava u Crnoj Gori. Razgovaralo se o ulozi i nadležnostima organa sa najbitnijim spektrom zadataka i obaveza kada su u pitanju poplave, naročito Uprave za vode i Zavoda za hidrometeorologiju i seizmologiju, kao i o ulozi i

zadacima Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja, Ministarstva unutrašnjih poslova – Direktorata za vanredne situacije, Zavoda za hitnu medicinsku pomoć, Instituta za javno zdravlje itd.

Tokom rada Treće konferencije posebno je analiziran aspekt neophodnosti detaljnog sagledavanja stanja dosadašnje realizacije programa i projekata u oblasti smanjenja rizika od katastrofa, kao i programa i projekata čija je realizacija u toku, a sve u cilju realnog prikazivanja stanja u ovoj oblasti.

Crna Gora je održavanjem Treće konferencije Nacionalne platforme za smanjenje rizika od katastrofa nastavila kontinuirano da radi na smanjenju rizika od katastrofa, u ovom slučaju poplava.

5.5. Ostale aktivnosti na polju međunarodne saradnje

Aktivnosti službenika Direktorata za vanredne situacije na konferencijama, sastancima, okruglim stolovima, radionicama, projektima, vježbama, seminarima, inicijativama i drugim oblicima saradnje bile su značajne, od kojih se ističu:

- ✚ Saradnja sa Centrom izvrsnosti za suzbijanje rizika od CBRN-a iz Francuske, tako da je u Direktoratu za vanredne situacije održan sastanak sa predstavnicima rukovodećeg tima ovog centra. Cilj posjete i sastanka bio je da se u okviru mjera koje su predviđene Nacionalnim akcionim planom za zaštitu od hemijskih, bioloških, radioloških i nuklearnih prijetnji i rizika (HBRN) za period 2016-2020¹⁰, obave razgovori vezano za ispunjavanje ciljeva iz ovog Akcionog plana, kao i pružanja eventualne pomoći u njegovom sprovođenju.
- ✚ Tokom 2016. godine, realizovane su obaveze u okviru Informacionog sistema radijacione sigurnosti (Radiation Safety Information Sistem – RASIMS, tematska cjelina TSA5 – Priprema i odgovor na vanredne događaje izazvane prekomjernim zračenjem (Emergency prepare and response in radiological and nuclear accident)). U okviru saradnje sa IAEA, između ostalog, popunjen je i Upitnik IAEA, koji je dio procesa revizije postojeće serije sigurnosnih standarda GS-G-2.1 koji se odnose na pripremljenost u slučaju radijacionog i nuklearnog udesa (IAEA Safety Standards – Arrangement for preparedness for nuclear or radiological emergency).
- ✚ Realizacija *Novog razvojnog okvira za saradnju Crne Gore sa Ujedinjenim nacijama (UNDAF) za period 2017-2021*, gdje su definisana četiri stuba saradnje, i to: socijalna inkluzija, demokratsko upravljanje, održivost životne sredine i ekonomsko upravljanje. U okviru održivosti životne sredine prepoznat je podstub pod nazivom smanjenje rizika od katastrofa.
- ✚ U okviru međunarodne saradnje u oblasti smanjenja rizika od katastrofa učestvovano je na sastanku Evropskog foruma za smanjenje rizika od katastrofa, koji je održan u periodu od 3. do 5. oktobra 2016. godine, u Helsinkiju (Finska).

¹⁰ Na sjednici od 12. maja 2016. godine Vlada Crne Gore donijela je Nacionalni akcioni plan za zaštitu od hemijskih, bioloških, radioloških i nuklearnih prijetnji i rizika (HBRN) za period 2016-2020.

6. KOORDINACIJA HUMANITARNE POMOĆI

Direktorat za vanredne situacije učestvovao je u realizaciji slanja međunarodne pomoći koja je upućena Republici Makedoniji, koju su bile zahvatile velike poplave sa katastrofalnim posljedicama, dana 12. avgusta 2016. godine. Direktorat za vanredne situacije izdvojio je 20 šatora i 100 kišnih kabanica za pomoć Republici Makedoniji.

7. BUDŽET

Budžetom Ministarstva unutrašnjih poslova za 2016. godinu, za potrebe Direktorata za vanredne situacije bio je obezbijeđen iznos od 2.375.508,23.

Struktura utrošenih sredstava po pozicijama je:

- bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca..... 1.768.363,04 eura;
- ostala lična primanja.....10.150,00 eura;
- rashodi za materijal149.650,00 eura;
- rashodi za usluge32.344,19 eura;
- rashodi za tekuće održavanje.....228.500,00 eura;
- renta.....10.500,00 eura;
- ostali izdaci.....145.000,00 eura;
- transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru.....31.000,00 eura.

Iz ovakve strukture utrošenih sredstava jasno se vidi da za potrebe razvoja sistema zaštite i spašavanja, odnosno za stručno osposobljavanje i usavršavanje pripadnika operativnih jedinica, nabavku nove opreme i sredstava, angažovanje pripadnika operativnih jedinica u aktivnostima zaštite i spašavanja itd., kao najvažnijih segmenata sistema zaštite i spašavanja nijesu bila opredijeljena finansijska sredstva.

Takva politika finansiranja objektivno predstavlja kočnicu daljeg razvoja sistema zaštite i spašavanja u Crnoj Gori i nameće zaključak da se samo uz trajno obezbjeđivanje kvalitetnog i sigurnog finansiranja sistema zaštite i spašavanja, na državnom, opštinskom i drugim nivoima, mogu postići očekivani rezultati.

8. OCJENA STANJA, ZADACI I PRIORITETI U 2017. GODINI

Funkcionisanje sistema zaštite i spašavanja u Crnoj Gori može se smatrati uspješnim i može se konstatovati da je dalo očekivane rezultate u 2016. godini, uprkos nedostatku finansijskih sredstava za razvoj sistema, kao i nepovoljnom ekonomskom ambijentu.

Učinjen je značajan napredak na poboljšanju sistema zaštite i spašavanja i stvaranju uslova za efikasno rukovođenje i koordiniranje, kao i u planiranju, pripremanju i jačanju ljudskih i materijalnih resursa na nacionalnom i lokalnom nivou, kroz donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti i spašavanju, kao i kroz realizaciju nekoliko projekata u saradnji sa međunarodnim i drugim organizacijama.

Tome su posebno doprinijeli uspješno organizovana i realizovana NATO EADRCC međunarodna terenska vježba upravljanja posljedicama vanrednih situacija „CRNA GORA 2016“, održavanje Treće konferencije Nacionalne platforme za smanjenje rizika od katastrofa, uspješne implementacije velikog broja projekata, učestvovanja u aktivnostima u okviru Mehanizma za civilnu zaštitu EU i NATO-a, kao i učešća u drugim aktivnostima vezanim za evroatlanske integracije itd.

U cilju nadogradnje uspostavljenog sistema zaštite i spašavanja identifikovane su i prioritete aktivnosti koje je neophodno realizovati u 2017. godini, i to:

1. Izrada Strategije za smanjenje rizika od katastrofa s Akcionim planom za period 2018-2023;
2. Dalje normativno uređenje sistema kroz donošenje podzakonskih akata shodno Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti i spašavanju;
3. Uspostavljanje Nacionalnog trening centra za stručno osposobljavanje i usavršavanje pripadnika operativnih jedinica za zaštitu i spašavanje;
4. Održavanje uspostavljene i dalji razvoj bilateralne i regionalne saradnje; implementacija preuzetih obaveza u skladu sa međunarodnim sporazumima; učestvovanje u aktivnostima i radnim tijelima Mehanizma za civilnu zaštitu EU; učestvovanje u radu Komiteta za civilno planiranje u vanrednim situacijama (CEPC) i Grupe za civilnu zaštitu (Civil Protection Group) u okviru NATO-a;
5. Sprovođenje stručnog osposobljavanja i usavršavanja pripadnika operativnih jedinica za zaštitu i spašavanje u skladu sa nastavnim planom i programom;
6. Održavanje Četvrte konferencije Nacionalne platforme za smanjenje rizika od katastrofa.
7. Nastaviti sa jačanjem svijesti građana o značaju i potrebi organizovanog i efikasnog djelovanja u vanrednim situacijama, kao i o jedinstvenom evropskom broju za hitne situacije 112.
8. Nastaviti sa realizacijom započetih projekata, kao i sa realizacijom novih projekata sa ciljem unapređenja stanja sistema zaštite i spašavanja u Crnoj Gori.

PRILOZI

PRILOG BROJ 1

Intervencije opštinskih službi zaštite i spašavanja u 2016. godini

Vrsta intervencije		Br. intervencija	Napomena
Požari u zatvorenom prostoru	Stambeni objekti	478	
	Pomoćni objekti	177	
	Poslovni i industrijski objekti	104	
Požari na otvorenom prostoru	Šumski	392	
	Nisko rastinje i srednjogorica	2032	
	Sijena	62	
	Kontejneri - deponije	1424	
Požari na motornim vozilima	PMV	247	
	TMV	26	
	U željezničkom saobraćaju	2	
Požari na elektro instalacijama i uređajima	Dalekovodi - električni stubovi	48	
	Trafostanice	22	
Intervencije na putevima	Saobraćajni udesi - izvlačenje povrijeđenih	214	
	Raščišćavanje i pranje puta nakon udesa	438	
	Pretraživanje terena u potrazi za nestalim licima	51	
Akcije spašavanja prilikom prirodnih i tehničko-tehnoloških nesreća	Požar	2	
	Poplava	214	
	Ruševina	5	
	Klizišta - Odroni	6	
	Spašavanja u planinama	18	

	Hemijski akcident		7	
Usluge – dostava vode	Građanima		1477	
	Preduzećima i ustanovama		475	
Dežurstva prilikom javnih okupljanja	Sportske i kulturne manifestacije		222	
	Ostalo		94	
Tehničke intervencije	Tehnička podrška prilikom akcija spašavanja	Poplave	90	
		Požari	8	
	Spašavanje životinja		132	
	Ostalo		1348	
Dežurstva prilikom uklanjanja bespravno podignutih objekata po pozivu nadležnih službi			9	
Ostalo	Lažne dojave građana, poziv za kontrolisano paljenje, punjenje goriva...		2201	
Ukupno:			12025	

PRILOG BROJ 2

Angažovanje tima za NUS u periodu do 31.12.2016. godine

Rbr.	Mjesto-lokacija	datum	kilometra ža	Opis posla	
Mjesec januar					
1.	Bar – CB	01.01	120 km	1 rb	+
2.	Berane – više lokacija	02.01	360 km	2 rb	+
3.	H. Novi – CB	06.01	320 km	3 rrb i 2 rb	+
4.	Podgorica – više lokacija	12.01	70 km	1 rrb i 4 rb	
5.	Nikšić – više lokacija	14.01	130 km	4 rb	
6.	Podgorica – CB	18.01	40 km	Oko 50kg pirotehnike	
7.	Berane, B. Polje i Kolašin	21.01	360 km	Oko 50 kg pirotehnike i eksploziv	+
8.	Danilovgrad i Podgorica	22.01	70 km	3 mbm	+
9.	Budva – više lokacija	25.01	180 km	2 rb, 90 metaka	+
10.	Podgorica – skaline	27.01	20 km	1 mbm	
11.	Podgorica – zgrada “limenke”	28.01	10 km	Privred. ekspolziv	
12.	H. Novi – više lokacija	29.01	320 km	2 ab po 120kg	+
Ukupno:			2000 km		
Mjesec februar					
13.	Pljevlja i Nikšić	08.02	400 km	Municija, eksploziv, pirotehnika, inic. sredstva	+
14.	Podgorica – Zlatica	09.02	40 km	Oko 1.500 kom brs	
15.	Kolašin – CB	10.02	170 km	Razoružavanje rb	
16.	Amsterdam	17.02		konferencija	
17.	Podgorica – više lokacija	22.02	60 km	3 rb	
18.	Podgorica – više lokacija	25.02	50 km	Barut i spor.štapin	
19.	Podgorica – Zagorič	27.02	40 km*	1 mbm	
20.	Budva i Tivat	29.02	240 km	1 rb	+
21.	Podgorica – Stara varoš	29.02	40 km	Razoružavanje rb	
			1.040 km		
Mjesec mart					
22.	Nikšić	02.03	120 km	Municija i mes	
23.	Bar i Nikšić	04.03*	210 km	Tog i rb	

24.	Podgorica	07.03	40 km	1 rb	
25.	Cetinje	08.03	90 km	1 rb	
26.	Tivat – Luštica	09.03	320 km	Uništavanje municije	+
27.	Danilovgrad – Podvraće	10.03	100 km	2 rb	
28.	Tivat – Luštica	11.03	190 km	2 rb	
29.	Podgorica – Tuzi	14.03	60 km	1 rb	
30.	Podgorica	16.03	30 km	1 rb	
31.	Bar	17.03	120 km	1 rb	
32.	Kolašin – trasa auto puta	18.03	130 km	1 tog	
33.	Ulcinj	22.03	210 km		+
34.	Danilovgrad – FC	23.03	70 km	Sredstva za vještačenje iz CBGP	
35.	Podgorica – Rogame	24.03*	40 km	2 rb	
36.	Nikšić i Plužine	25.03	180 km	13 tog	+
37.	B.Polje i Berane	26.03	370 km*	2 rb	+
38.	Bar – Tanki rt	27.03	80 km*	6 rbr, 1200kom municije, ekspl.	+
39.	Podgorica – Bioče	28.03	60 km	rb	
40.	Novi Sad – R. Srbija	29.03	1400 km	obuka	
Ukupno:			3820 km		
Mjesec april					
41.	Budva, Kotor, Tivat i H. Novi	01.04	380 km	1 tog, 1 raketa i pirotehnika	+
42.	Podgorica – Piperi	03.04	70 km	1 tog	
43.	Podgorica	04.04	40 km	1 brs	
44.	Ženeva – Švajcarska	05-09.04		Sastanak protokol V	
45.	Budva – UNDP	11-15.04	350 km	Obuka	
46.	Podgorica – Golubovci	15.04	60 km	1 tog	
47.	Podgorica – carina	18.04	40 km	pirotehnika	
48.	Podgorica – trasa autoputa	19.04	90 km	1 tog	
49.	Nikšić, Šavnik i Pljevlja	20.04	450 km	1 brs, expl u rifuzu i municija	+
50.	Andrijevisa	21.04	360 km	1 trm	+
51.	Plužine – Nedajno i Pljevlja	22.04	540 km	3 rb, 1 upaljač	+
52.	Biograd na moru – Hrvatska	25.04	543 km	simpozijum	
53.	Podgorica – više lokacija	27.04	580 km		
54.	Biograd na moru – Hrvatska	28.04	928 km	simpozijum	
Ukupno:			4431 km		

Mjesec maj					
55.	Berane i Andrijevica	02.05	341 km	4 rb	+
56.	Pljevlja	03.05	260 km	1 brs	+
57.	Kolašin – trasa auto puta	04.05	100 km	Pretraživanje 4 tog	
58.	Kolašin – trasa auto puta	05.05	120 km	Pretraživanje 2 mbm	
59.	Podgorica – više lokacija	05.05	40 km	2 rb	
60.	Kolašin – trasa auto puta	06.05	95 km	Pretraživanje 1 tog	
61.	Kolašin – trasa auto puta	07.05	95 km	Pretraživanje 1 ab	
62.	Kolašin – trasa auto puta	08.05	95 km	Pretraživanje	
63.	Kolašin – trasa auto puta	09.05	100 km	Pretraživanje2 mbm	
64.	Budva i Bar	09.05	160 km	Eksplziv i kapsle	
65.	Kolašin – trasa auto puta	10.05	100 km	Pretraživanje	
66.	Kolašin – trasa auto puta	11.05	105 km	Pretraživanje 1 tog	
67.	Kotor – Lastva Grbaljska	11.05	340 km	1 tog	
68.	Kolašin – trasa auto puta	12.05	110 km	Pretraživanje	
69.	Kolašin – trasa auto puta	13.05	110 km	Pretraživanje 2 mbm	
70.	Kolašin – trasa auto puta	14.05*	110 km	Pretraživanje 1 mbm	
71.	Kolašin – trasa auto puta	16.05.	110 km	Pretraživanje	
72.	Kolašin – trasa auto puta	17.05	110 km	Pretraživanje 1 tog	
73.	Budva – više lokacija	17.05	160 km	1 rb i 1 tog	
74.	Kolašin – trasa auto puta	18.05	120 km	Pretraživanje 1 rb	
75.	Kolašin – trasa auto puta	19.05	100 km	Pretraživanje	
76.	Budva	19.05	135 km	1 rb	
77.	Kolašin – trasa auto puta	20.05	30 km	Pretraživanje	
78.	Andrijevica i Plav	22.05*	290 km	Pretraživanje	
79.	Kolašin – trasa auto puta	23.05	23 km	Pretraživanje	
80.	Kolašin – trasa auto puta	24.05	50 km	Pretraživanje	
81.	Kolašin – trasa auto puta	25.05	88 km	Pretraživanje	
82.	Kolašin – trasa auto puta	26.05	79 km	Pretraživanje	
83.	Kolašin – trasa auto puta	27.05	90 km	Pretraživanje 2 mbm	
84.	BiH – Mostar	27.05	420 km	sastanak	
85.	Kolašin – trasa auto puta	28.05	80 km	Pretraživanje	
86.	Kolašin – trasa auto puta	30.05	84 km	Pretraživanje	

87.	Kolašin – trasa auto puta	31.05	90 km	Pretraživanje	
Ukupno:			4340 km		
Mjesec jun					
88.	Kolašin – trasa auto puta	01.06	95 km	Pretraživanje	
89.	Kolašin – trasa auto puta	02.06	95 km	Pretraživanje	
90.	Kolašin – trasa auto puta	03.06	100 km	Pretraživanje	
91.	Kolašin – trasa auto puta	04.06	100 km	Pretraživanje	
92.	Kolašin – trasa auto puta	05.06	105 km	Pretraživanje	
93.	Kolašin – trasa auto puta	06.06	100 km	Pretraživanje	
94.	Kolašin – trasa auto puta	07.06	100 km	Pretraživanje	
95.	Kolašin – trasa auto puta	08.06	105 km	Pretraživanje	
96.	Kolašin – trasa auto puta	09.06	105 km	Pretraživanje	
97.	Kolašin – trasa auto puta	10.06	105 km	Pretraživanje	
98.	Kolašin – trasa auto puta	11.06	105 km	Pretraživanje	
99.	Kolašin – trasa auto puta	12.06	145 km	Pretraživanje	
100.	Kolašin – trasa auto puta	13.06	150 km	Pretraživanje	
101.	Kolašin – trasa auto puta	14.06	190 km	Pretraživanje	
102.	Kolašin – trasa auto puta	15.05	190 km	Pretraživanje	
103.	Andrijevice	15.05	400 km	Uništavanje 1 rb	
104.	Kolašin – trasa auto puta	16.06	190 km	Pretraživanje	
105.	Kolašin – trasa auto puta	17.06	190 km	Pretraživanje	
106.	Kolašin – trasa auto puta	18.06	150 km	Pretraživanje	
107.	Kolašin – trasa auto puta	19.06	160 km	Pretraživanje	
108.	Berane i Andrijevice	20.06	350 km	2 rb	
109.	Kolašin – trasa auto puta	20.06	160 km	Pretraživanje	
110.	Kolašin – trasa auto puta	21.06	160 km	Pretraživanje	
111.	Bar – više lokacija	21.06	140 km	Asistencija za vještačenje	
112.	Kolašin – trasa auto puta	22.06	160 km	Pretraživanje	
113.	H. Novi – više lokacija	22.06	340 km	2 rb, tm, tog	
114.	Kolašin – trasa auto puta	23.06	170 km	Pretraživanje	
115.	Kolašin – trasa auto puta	24.06	180 km	Pretraživanje	
116.	Pljevlja – Bukovica	24.06	450 km	2 trm	
117.	Kolašin – trasa auto puta	25.06	180 km	Pretraživanje	
118.	Kolašin – trasa auto puta	26.06	180 km	Pretraživanje	
119.	Kolašin – trasa auto puta	27.06	180 km	Pretraživanje	
120.	Kolašin – trasa auto puta	28.06	170 km	Pretraživanje	
121.	Kolašin – trasa auto puta	29.06	170 km	Pretraživanje	
122.	Kolašin – trasa auto puta	30.06	170 km	Pretraživanje	
123.	Bar – Sutomore	30.06	140 km	2 rb	
Ukupno:			6,080 km		

Mjesec jul					
124.	Podgorica i Danilovgrad	01.07	100 km	2 rb, voženje materijala za vještačenje	
125.	Kolašin – trasa auto puta	01.07	140 km	Pretraživanje	
126.	Kolašin – trasa auto puta	02.07	140 km	Pretraživanje	
127.	Kolašin – trasa auto puta	03.07	150 km	Pretraživanje	
128.	Budva – Perazića do	03.07	150 km	1 mbm	
129.	Kolašin – trasa auto puta	04.07	140 km	Pretraživanje	
130.	Kolašin – trasa auto puta	05.07	150 km	Pretraživanje	
131.	Kolašin – trasa auto puta	06.07	150 km	Pretraživanje	
132.	H. Novi	06.07	340 km	6 rb	
133.	Kolašin – trasa auto puta	07.07	150 km	Pretraživanje	
134.	Kolašin – trasa auto puta	08.07	150 km	Pretraživanje	
135.	Budva	08.07	140 km	1 rb	
136.	Kolašin – trasa auto puta	09.07	160 km	Pretraživanje	
137.	Kolašin – trasa auto puta	10.07	160 km	Pretraživanje	
138.	Podgorica	11.07	40 km	1 mbm	
139.	Košice – Slovačka	11.07	1170 km	Seminar i obuka	
140.	H. Novi	12.07	340 km	1 rb	
141.	Bioče	14.07	70 km	2 tog	
142.	Podgorica	15.07	20 km	1 rb	
143.	Košice – Slovačka	16.07	1180 km	Povratak sa obuke	
144.	Peć – Kosovo	17.07	240 km	Obilazak centra za obuku	
145.	Peć – Kosovo	18.07	240 km	Povratak	
146.	Bijelo Polje	18.07	210 km	1 rb	
147.	Kolašin – Morača	20.07	60 km	1 rb	
148.	Plav	21.07	360 km	1 rb	+
149.	Podgorica	22.07	40 km	1 rb	
150.	Podgorica	24.07	40 km	1 tog	
151.	Podgorica	30.07	40 km	1 rb	
152.	Podgorica	31.07	50 km	1 rb	
Ukupno:			6,320 km		
Mjesec avgust					
153.	Plav, Berane i Andrijevica	01.08.	420 km	1 tmk, 2 edk, 1tog	
154.	Nikšić	02.08.	140 km	1rrb, 2rb	
155.	Podgorica	03.08.	60 km	4 tog i 1 rrb	
156.	Pljevlja	04.08.	350 km	2 rb	+

157.	Kolašin	08.08.	160 km	4rb, 1 tog, 1m 20mm	+
158.	Budva i H. Novi	13.08	280 km	Ronjenje za posebne potrebe	+
159.	Budva i H. Novi	14.08	280 km	Ronjenje za posebne potrebe	+
160.	Budva i H. Novi	15.08	280 km	Ronjenje za posebne potrebe	+
161.	Budva i H. Novi	18.08	280 km	Ronjenje za posebne potrebe	+
162.	Budva i H. Novi	19.08	280 km	Ronjenje za posebne potrebe	+
163.	Budva i H. Novi	20.08	280 km	2 rb	+
164.	Plav	30.08.	420 km	1 rb	+
165.	Tivat i H. Novi	31.08.	410 km	2 tog	+
Ukupno:			3,640 km		
Mjesec septembar					
166.	Nikšić i Bar	01.09	340 km	3 rb	+
167.	Spiez – Švajcarska	04.09	-	obuka	
168.	Peć i Spiez	05.09	240 km	obuka	
169.	Peć i Spiez	06.09	120 km	obuka	
170.	Peć i Spiez	07.09	120 km	obuka	
171.	Peć i Spiez	08.09	120 km	obuka	
172.	Peć i Spiez	09.09	240 km	obuka	
173.	Spiez – Švajcarska	10.09	-	obuka	
174.	Danilovgrad – više lokacija	11.09	60 km	8 rb	
175.	Podgorica	12.09	40 km	1 tog i 1 mbm	
176.	B.Polje	16.09	250 km	satanak	+
177.	Berane	17.09*	310 km	eksploziv	+
178.	Bar	17.09*	140 km	1 mbm	+
179.	Podgorica	19.09	30 km	Trening low order	
180.	Podgorica	20.09	40 km	Trening low order	
181.	Podgorica	21.09	40 km	Trening low order	
182.	Podgorica	22.09	30 km	Trening low order	
183.	Hammeleburg – Njemačka	19-25	-	Obuka u GICH	
184.	B. Polje	25.09*	260 km	1 rb	+
185.	Berane	27.09	320 km	3 rb	+

186.	Kolašin – Mateševo	29.09	160 km	1 tog	+
Ukupno:			2,860 km		
Mjesec oktobar					
187.	Tivat – više lokacija	03.10	240 km	1rbr, 1 raketa, 1 ptm, 6 rb...	+
188.	Podgorica – Podhum	04.10	70 km	1 rb	
189.	Revinge – Švedska	07-15.10	-		
190.	Podgorica – više lokacija	10.10	40 km	2 tog	
191.	Beograd i Kragujevac	20-25.10	1300 km	Sastanak i servis vozila	+
192.	Kotor i Cetinje	26.10	140 km	Identifikacija NUS	+
193.	Podgorica	30.10	25 km	1 rb	
194.	Podgorica	31.10	65 km	NATO vježba	
Ukupno:			1,880 km		
Mjesec novembar					
195.	Podgorica	01.11	100 km	NATO vježba	
196.	Podgorica	02.11	120 km	NATO vježba	
197.	Podgorica	03.11	120 km	NATO vježba	
198.	Budva i H.Novi	06.11	340 km	identifikacija	
199.	Podgorica – Tuzi	07.11	50 km	400 gr eksploziva	
200.	Budva i H. Novi	08.11	320 km	transport 600 kg NUS-a	
201.	Zagreb – Hrvatska	05-20.11	1840 km	Obuka za NUS II	
202.	Nikšić i Plužine	12.11	230 km	3 rb	
203.	Ženeva – Švajcarska	13-20.11	-	Obuka	
204.	Bar	21.11	130 km	Asistencija za vještačenje	+
205.	Bar	23.11	120 km	1 tog	+
206.	Bijelo Polje	24.11	260 km	1 rb	+
207.	Budva i Kotor	25.11	240 km	1 tog i 1 rb	+
208.	Podgorica	26.11	40 km	Pretraživanje terena	
209.	Podgorica	29.11	30 km	1 rb	
210.	Podgorica	30.11	40 km	Pretraživanje terena	
Ukupno:			3980 km		
Mjesec decembar					
211.	B. Polje i Berane	01.12	320 km	10 rb	+

212.	Berane i Andrijevića	02.12	360 km	11 rb	+
213.	Budva	03.12	140 km	3 rb	+
214.	Podgorica – deponija	06.12	60 km	4 edk	
215.	H. Novi, Kotor, Tivat	07.12	460 km	Oko 80kg pirotehnike	+
216.	Kotor i Cetinje	12.12	180 km	Izviđanje na Lovćen	+
217.	Podgorica	20.12	40 km	Municija	
218.	Ulcinj i Nikšić	23.12	320 km	1 mbm	+
219.	Pljevlja	26.12	340 km	pirotehnika	+
220.	Podgorica	28.12	40 km	1 rb	
221.	Podgorica	30.12	60 km	2 rb	
Ukupno:			2345 km		
Ukupno:			42.736 km		

- teg = tenkovska granata
- tog= topovska granata
- mbm= minobacačka mina
- rb= ručna bomba
- trm=tromblonska mina
- ptm=protivtenkovska mina
- ppm=protivpješadijska mina
- kab=kasetna avio bomba
- ppb=protivpodmornička bomba
- brs= bomba ručna specijalna (suzavac, fleška, dimna...)
- ab=avio bomba
- tm=trotilski metak
- rrb=ručni raketni bacač
- dk=detonatorska kapisla